

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ షష్ఠః స్కంధః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

విషయసూచీ

1	ప్రథమోఽధ్యాయః	2
2	ద్వితీయోఽధ్యాయః	10
3	తృతీయోఽధ్యాయః	16
4	చతుర్థోఽధ్యాయః	22
5	పంచమోఽధ్యాయః	29
6	షష్ఠోఽధ్యాయః	34
7	సప్తమోఽధ్యాయః	39
8	అష్టమోఽధ్యాయః	44
9	నవమోఽధ్యాయః	50
10	దశమోఽధ్యాయః	59
11	ఏకాదశోఽధ్యాయః	64
12	ద్వాదశోఽధ్యాయః	69
13	త్రయోదశోఽధ్యాయః	74
14	చతుర్దశోఽధ్యాయః	78
15	పంచదశోఽధ్యాయః	86
16	షోడశోఽధ్యాయః	90
17	సప్తదశోఽధ్యాయః	99
18	అష్టాదశోఽధ్యాయః	104
19	ఏకోనవింశోఽధ్యాయః	113

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ షష్ఠస్కంధే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ

నివృత్తిమార్గః కథిత ఆదౌ భగవతా యథా ।
క్రమయోగోపలభ్యేన బ్రహ్మణా యదసంస్కృతిః ॥ 1 ॥

1

ప్రవృత్తిలక్షణశ్చైవ త్రైగుణ్యవిషయో మునే ।
యోఽసావలీనప్రకృతేర్గుణసర్గః పునః పునః ॥ 2 ॥

2

అధర్మలక్షణా నానా నరకాశ్చానువర్ణితాః ।
మన్వంతరశ్చ వ్యాఖ్యాత ఆద్యః స్వామింభువో యతః ॥ 3 ॥

3

ప్రియవ్రతోత్తానపదోర్వంశస్తచ్చరితాని చ ।
ద్వీపవర్షసముద్రాదినద్యుద్వానవనస్పతీన్ ॥ 4 ॥

4

ధరామండలసంస్థానం భాగలక్షణమానతః ।
జ్యోతిషాం వివరాణాం చ యథేదమసృజద్విభుః ॥ 5 ॥

5

అధునేహ మహాభాగ యథైవ నరకాన్నరః ।
నానోగ్రయాతనాన్ నేయాత్తన్మే వ్యాఖ్యాతుమర్హసి ॥ 6 ॥

6

శ్రీశుక ఉవాచ

న చేదిహైవాపచితిం యథాంహసః
కృతస్య కుర్యాన్మన ఉక్తపాణిభిః ।

- ధ్రువం స వై ప్రేత్య నరకానుపైతి
యే కీర్తితా మే భవతస్తిగ్మయాతనాః || 7 || 7
- తస్మాత్పురైవాశ్విహ పాపనిష్కృతౌ
యతేత మృత్యోరవిపద్యతాత్మనా |
దోషస్య దృష్ట్వా గురులాఘవం యథా
భిషక్ చికిత్సేత రుజాం నిదానవిత్ || 8 || 8
- రాజోవాచ
దృష్టశ్రుతాభ్యాం యత్పాపం జానన్నప్యాత్మనోఽహితం |
కరోతి భూయో వివశః ప్రాయశ్చిత్తమథో కథం || 9 || 9
- క్వచిన్నివర్తతేఽభద్రాత్క్వచిచ్ఛరతి తత్పునః |
ప్రాయశ్చిత్తమతోఽపార్థం మన్యే కుంజరశౌచవత్ || 10 || 10
- శ్రీశుక ఉవాచ
కర్మణా కర్మనిర్హారో న హ్యత్యంతిక ఇష్యతే |
అవిద్వదధికారిత్వాత్ప్రాయశ్చిత్తం విమర్శనం || 11 || 11
- నాశ్నతః పథ్యమేవాన్నం వ్యాధయోఽభిభవంతి హి |
ఏవం నియమకృద్రాజన్ శనైః క్షేమాయ కల్పతే || 12 || 12
- తపసా బ్రహ్మచర్యేణ శమేన చ దమేన చ |
త్యాగేన సత్యశౌచాభ్యాం యమేన నియమేన చ || 13 || 13
- దేహవాగుబ్ధిజం ధీరా ధర్మజ్ఞాః శ్రద్ధయాన్వితాః |
క్షిపంత్యఘం మహదపి వేణుగుల్మమివానలః || 14 || 14
- కేచిత్కేవలయా భక్త్యా వాసుదేవపరాయణాః |
అఘం ధున్వంతి కార్తస్వేన నీహారమివ భాస్కరః || 15 || 15

- న తథా హ్యఘవాన్ రాజన్ పూయేత తప ఆదిభిః |
యథా కృష్ణార్పితప్రాణస్తత్పూరుషనిషేవయా || 16 || 16
- సద్ధీచీనో హ్యయం లోకే పంథాః క్షేమోఽకుతోభయః |
సుశీలాః సాధవో యత్ర నారాయణపరాయణాః || 17 || 17
- ప్రాయశ్చిత్తాని చీర్ణాని నారాయణపరాజ్ముఖం |
న నిష్పునంతి రాజేంద్ర సురాకుంభమివాపగాః || 18 || 18
- సకృన్మనః కృష్ణపదారవిందయో -
ర్నివేశితం తద్గుణరాగి యైరిహ |
న తే యమం పాశభృతశ్చ తద్భటాన్
స్వప్నోఽపి పశ్యంతి హి చీర్ణనిష్కృతాః || 19 || 19
- అత్ర చోదాహరంతీమమితిహాసం పురాతనం |
దూతానాం విష్ణుయమయోః సంవాదస్తం నిబోధ మే || 20 || 20
- కాన్యకుజ్ఞే ద్విజః కశ్చిద్దాసీపతిరజామిలః |
నామ్నా నష్టసదాచారో దాస్యాః సంసర్గదూషితః || 21 || 21
- బంద్యక్షకైతవైశ్చోర్వైర్గర్హితాం వృత్తిమాస్థితః |
బిభ్రత్కుటుంబమశుచిర్యాతయామాస దేహినః || 22 || 22
- ఏవం నివసతస్తస్య లాలయానస్య తత్సతాన్ |
కాలోఽత్యగాన్మహాన్ రాజన్నష్టాశీత్యాయుషః సమాః || 23 || 23
- తస్య ప్రవయసః పుత్రా దశ తేషాం తు యోఽవమః |
బాలో నారాయణో నామ్నా పిత్రోశ్చ దయితో భృశం || 24 || 24
- స బద్ధహృదయస్తస్మిన్నర్భకే కలభాషిణి |
నిరీక్షమాణస్తల్లీలాం ముముదే జరతో భృశం || 25 || 25

- భుంజానః ప్రపిబన్ ఖాదన్ బాలకస్నేహయంత్రితః |
భోజయన్ పాయయన్ మూఢో న వేదాగతమంతకం || 26 || 26
- స ఏవం వర్తమానోఽజ్ఞో మృత్యుకాల ఉపస్థితే |
మతిం చకార తనయే బాలే నారాయణాహ్వయే || 27 || 27
- స పాశహస్తాన్తీన్ దృష్ట్వా పురుషాన్ భృశదారుణాన్ |
వక్త్రతుండానూర్ధ్వరోష్ణ ఆత్మానం నేతుమాగతాన్ || 28 || 28
- దూరే క్రీడనకాసక్తం పుత్రం నారాయణాహ్వయం |
ప్లావితేన స్వరేణోచ్చైరాజహవాకులేంద్రియః || 29 || 29
- నిశమ్య మ్రియమాణస్య బ్రువతో హరికీర్తనం |
భర్తుర్నామ మహారాజ పార్షదాః సహసాపతన్ || 30 || 30
- వికర్షతోఽంతర్హృదయాద్ధాసీపతిమజామిలం |
యమప్రేష్యాన్ విష్ణుదూతా వారయామాసురోజసా || 31 || 31
- ఊచుర్నిషేధితాస్తాన్తే వైవస్వతపురఃసరాః |
కే యూయం ప్రతిషేధ్ధారో ధర్మరాజస్య శాసనం || 32 || 32
- కస్య వా కుత ఆయాతాః కస్మాదస్య నిషేధథ |
కిం దేవా ఉపదేవా యా యూయం కిం సిద్ధసత్తమాః || 33 || 33
- సర్వే పద్మపలాశాక్షాః పీతకౌశేయవాససః |
కిరీటినః కుండలినో లసత్పుష్కరమాలినః || 34 || 34
- సర్వే చ నూత్నవయసః సర్వే చారుచతుర్భుజాః |
ధనుర్నిషంగాసిగదాశంఖచక్రాంబుజశ్రియః || 35 || 35

దిశో వితిమిరాలోకాః కుర్వంతః స్వేన రోచిషా |
కిమర్థం ధర్మపాలస్య కింకరాన్నో నిషేధథ || 36 || 36

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యుక్తే యమదూతైస్తైర్వాసుదేవోక్తకారిణః |
తాన్ ప్రత్యూచుః ప్రహస్యేదం మేఘనిర్ద్వాదయా గిరా || 37 || 37

విష్ణుదూతా ఉచుః
యూయం వై ధర్మరాజస్య యది నిర్దేశకారిణః |
బ్రూత ధర్మస్య నస్తత్త్వం యచ్చ ధర్మస్య లక్షణం || 38 || 38

కథం స్విద్ధియతే దండః కిం వాస్య స్థానమీప్సితం |
దండ్యాః కిం కారిణః సర్వే ఆహోస్విత్యతిచిన్పణాం || 39 || 39

యమదూతా ఉచుః
వేదప్రణిహితో ధర్మో హ్యధర్మస్తద్విపర్యయః |
వేదో నారాయణః సాక్షాత్స్వయంభూరితి శుశ్రుమ || 40 || 40

యేన స్వధామ్యమే భావా రజఃసత్త్వతమోమయాః |
గుణనామక్రియారూపైర్విభావ్యంతే యథాతథం || 41 || 41

సూర్యోఽగ్నిః ఖం మరుద్ధావః సోమః సంధ్యాహనీ దిశః |
కం కుః కాలో ధర్మ ఇతి హ్యేతే దైహ్యస్య సాక్షిణః || 42 || 42

ఏతైరధర్మో విజ్ఞాతః స్థానం దండస్య యుజ్యతే |
సర్వే కర్మానురోధేన దండమర్హంతి కారిణః || 43 || 43

సంభవంతి హి భద్రాణి విపరీతాని చానఘాః |
కారిణాం గుణసంగోఽస్తి దేహవాన్ న హ్యకర్మకృత్ || 44 || 44

- యేన యావాన్ యథాధర్మో ధర్మో వేహ సమీహితః |
స ఏవ తత్ఫలం భుంక్తే తథా తావదముత్ర వై || 45 || 45
- యథేహ దేవప్రవరాస్తైవిధ్యముపలభ్యతే |
భూతేషు గుణవైచిత్ర్యాత్తథాన్యత్రానుమీయతే || 46 || 46
- వర్తమానోఽన్యయోః కాలో గుణాభిజ్ఞాపకో యథా |
ఏవం జన్మాన్యయోరేతద్ధర్మాధర్మనిదర్శనం || 47 || 47
- మనసైవ పురే దేవః పూర్వరూపం విపశ్యతి |
అనుమీమాంసతేఽపూర్వం మనసా భగవానజః || 48 || 48
- యథాజ్ఞస్తమసా యుక్త ఉపాస్తే వ్యక్తమేవ హి |
న వేద పూర్వమపరం నష్టజన్మస్మృతిస్తథా || 49 || 49
- పంచభిః కురుతే స్వార్థాన్ పంచ వేదాథ పంచభిః |
ఏకస్తు షోడశేన త్రీన్ స్వయం సప్తదశోఽశ్నుతే || 50 || 50
- తదేతత్ షోడశకలం లింగం శక్తిత్రయం మహత్ |
ధత్తేఽను సంస్మృతిం పుంసి హర్షశోకభయార్తిదాం || 51 || 51
- దేహ్యాజ్ఞోఽజితషడ్వర్గో నేచ్ఛన్ కర్మాణి కార్యతే |
కోశకార ఇవాత్మానం కర్మణాఽఽచ్ఛాద్య ముహ్యతి || 52 || 52
- న హి కశ్చిత్క్షణమపి జాతు తిష్ఠత్యకర్మకృత్ |
కార్యతే హ్యవశః కర్మ గుణైః స్వాభావికైర్బలాత్ || 53 || 53
- లభ్యా నిమిత్తమవ్యక్తం వ్యక్తావ్యక్తం భవత్యుత |
యథాయోని యథాబీజం స్వభావేన బలీయసా || 54 || 54

- ఏష ప్రకృతీసంగేన పురుషస్య విపర్యయః |
ఆసీత్ స ఏవ న చిరాదీశసంగాద్వీలీయతే || 55 || 55
- అయం హి శ్రుతసంపన్నః శీలవృత్తగుణాలయః |
ధృతవ్రతో మృదుర్దాంతః సత్యవాన్మంత్రవిచ్ఛచిః || 56 || 56
- గుర్వగ్న్వతిథివృద్ధానాం శుశ్రూషుర్నిరహంకృతః |
సర్వభూతసుహృత్సాధుర్మితవాగనసూయకః || 57 || 57
- ఏకదాసౌ వనం యాతః పితృసందేశకృద్ ద్విజః |
ఆదాయ తత ఆవృత్తః ఫలపుష్పసమిత్కుశాన్ || 58 || 58
- దదర్శ కామినం కంచిచ్ఛాద్రం సహ భుజిష్యయా |
పీత్వా చ మధు మైరేయం మదాఘూర్ణితనేత్రయా || 59 || 59
- మత్తయా విశ్లేథన్నీవ్యా వ్యపేతం నిరపత్రపం |
క్రీడంతమను గాయంతం హసంతమనయాంతికే || 60 || 60
- దృష్ట్వా తాం కామలిప్తేన బాహునా పరిరంభితాం |
జగామ హృచ్చయవశం సహస్రైవ విమోహితః || 61 || 61
- స్తంభయన్నాత్మనాఽఽత్మానం యావత్సత్త్వం యథాశ్రుతం |
న శశాక సమాధాతుం మనో మదనవేపితం || 62 || 62
- తన్నిమిత్తస్మరవ్యాజగ్రహగ్రస్తో విచేతనః |
తామేవ మనసా ధ్యాయన్ స్వధర్మాద్విరరామ హ || 63 || 63
- తామేవ తోషయామాస పితృణార్థేన యావతా |
గ్రామ్యైర్మనోరమైః కామైః ప్రసీదేత యథా తథా || 64 || 64

విప్రాం స్వభార్యామప్రౌఢాం కులే మహతి లంభితాం ।

విససర్జాచిరాత్పాపః స్వైరిణ్యాపాంగవిద్ధధీః ॥ 65 ॥

65

యతస్తతశ్చోపనిన్యే న్యాయతోఽన్యాయతో ధనం ।

బభారాస్యాః కుటుంబిన్యాః కుటుంబం మందధీరయం ॥ 66 ॥

66

యదసౌ శాస్త్రముల్లంఘ్య స్వైరచార్యార్యగర్హితః ।

అవర్తత చిరం కాలమఘాయురశుచిర్మలాత్ ॥ 67 ॥

67

తత ఏనం దండపాణేః సకాశం కృతకిల్బిషం ।

నేష్యామోఽకృతనిర్వేశం యత్ర దండేన శుద్ధ్యతి ॥ 68 ॥

68

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

షష్ఠస్కంధే అజామిలోపాఖ్యానే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం తే భగవద్దూతా యమదూతాభిభాషితం ।

ఉపధార్యాథ తాన్ రాజన్ ప్రత్యాహుర్నయకోవిదాః ॥ 1 ॥

69

విష్ణుదూతా ఊచుః

అహో కష్టం ధర్మదృశామధర్మః స్పృశతే సభాం ।

యత్రాదండ్యేష్వపాపేషు దండో యైర్భియతే వృథా ॥ 2 ॥

70

ప్రజానాం పితరో యే చ శాస్తారః సాధవః సమాః ।

యది స్యాత్తేషు వైషమ్యం కం యాంతి శరణం ప్రజాః ॥ 3 ॥

71

యద్యదాచరతి శ్రేయానితరస్తత్తదీహతే ।

స యత్ప్రమాణం కురుతే లోకస్తదనువర్తతే ॥ 4 ॥

72

యస్యాంకే శిర ఆధాయ లోకః స్వపితి నిర్వృతః ।

స్వయం ధర్మమధర్మం వా న హి వేద యథా పశుః ॥ 5 ॥

73

స కథం న్యర్పితాత్మానం కృతమైత్రమచేతనం ।

విశ్రంభణీయో భూతానాం సఘృణో ద్రోగ్ధుమర్హతి ॥ 6 ॥

74

అయం హి కృతనిర్వేశో జన్మకోట్యంహసామపి ।

యద్ వ్యాజహార వివశో నామ స్వస్త్వయనం హరేః ॥ 7 ॥

75

ఏతేనైవ హ్యఘోనోఽస్య కృతం స్యాదఘనిష్కృతం ।
యదా నారాయణాయేతి జగాద చతురక్షరం ॥ 8 ॥ 76

స్తేనః సురాపో మిత్రధ్రుగ్ బ్రహ్మహా గురుతల్పగః ।
స్తీరాజపితృగోహంతా యే చ పాతకినోఽపరే ॥ 9 ॥ 77

సర్వేషామప్యఘవతామిదమేవ సునిష్కృతం ।
నామవ్యాహరణం విష్ణోర్యతస్తద్విషయా మతిః ॥ 10 ॥ 78

న నిష్కృతైరుదితైర్బ్రహ్మవాదిభి -
స్తథా విశుద్ధ్యత్యఘవాన్ వ్రతాదిభిః ।
యథా హరేర్నామపదైరుదాహృతై -
స్తదుత్తమశ్లోకగుణోపలంభకం ॥ 11 ॥ 79

నైకాంతికం తద్ధి కృతేఽపి నిష్కృతే
మనః పునర్థావతి చేదసత్పథే ।
తత్కర్మనిర్హారమభీప్సతాం హరే -
ర్గుణానువాదః ఖలు సత్త్వభావనః ॥ 12 ॥ 80

అథైనం మాపనయత కృతాశేషాఘనిష్కృతం ।
యదసౌ భగవన్నామ మ్రియమాణః సమగ్రహీత్ ॥ 13 ॥ 81

సాంకేత్యం పారిహాస్యం వా స్తోభం హేలనమేవ వా ।
వైకుంఠనామగ్రహణమశేషాఘహరం విదుః ॥ 14 ॥ 82

పతితః స్థలితో భగ్నః సందష్టస్తప్త ఆహతః ।
హారిరిత్యవశేనాహ పుమాన్ నార్హతి యాతనాం ॥ 15 ॥ 83

గురూణాం చ లఘూనాం చ గురూణి చ లఘూని చ ।
ప్రాయశ్చిత్తాని పాపానాం జ్ఞాతోఽక్తాని మహర్షిభిః ॥ 16 ॥ 84

- తైస్తాన్యఘాని పూయంతే తపోదానజపాదిభిః |
నాధర్మజం తద్ధృదయం తదపీశాంఘ్రిసేవయా || 17 || 85
- అజ్ఞానాదథవా జ్ఞానాదుత్తమశ్లోకనామ యత్ |
సంకీర్తితమఘం పుంసో దహేదేధో యథానలః || 18 || 86
- యథాగదం వీర్యతమముపయుక్తం యదృచ్ఛయా |
అజానతోఽప్యాత్మగుణం కుర్యాన్మంత్రోఽప్యదాహృతః || 19 || 87
- శ్రీశుక ఉవాచ
త ఏవం సువినిర్ణీయ ధర్మం భాగవతం నృప |
తం యామ్యపాశాన్నిర్ముచ్య విప్రం మృత్యోరమూముచన్ || 20 || 88
- ఇతి ప్రత్యుదితా యామ్యా దూతా యాత్వా యమాంతికే |
యమరాజ్ఞే యథా సర్వమాచచక్షురరిందమ || 21 || 89
- ద్విజః పాశాద్వినిర్ముక్తో గతభీః ప్రకృతిం గతః |
వవందే శిరసా విష్ణోః కింకరాన్ దర్శనోత్సవః || 22 || 90
- తం వివక్షుమభిప్రేత్య మహాపురుషకింకరాః |
సహసా పశ్యతస్తస్య తత్రాంతర్దధిరేఽనఘ || 23 || 91
- అజామిలోఽప్యథాకర్ణ్య దూతానాం యమకృష్ణయోః |
ధర్మం భాగవతం శుద్ధం త్రైవిద్యం చ గుణాశ్రయం || 24 || 92
- భక్తిమాన్ భగవత్యాశు మాహాత్మ్యశ్రవణాద్ధరేః |
అనుతాపో మహానాసీత్స్మరతోఽశుభమాత్మనః || 25 || 93
- అహో మే పరమం కష్టమభూదవిజితాత్మనః |
యేన విప్లావితం బ్రహ్మ వృషల్యాం జాయతాఽఽత్మనా || 26 || 94

- ధిజ్ మాం విగర్హితం సద్భిర్ద్వష్కృతం కులకజ్జలం ।
హిత్యా బాలాం సతీం యోఽహం సురాపామసతీమగాం ॥ 27 ॥ 95
- వృద్ధావనాథౌ పితరౌ నాన్యబంధూ తపస్వినౌ ।
అహో మయాధునా త్యక్తావకృతజ్ఞేన నీచవత్ ॥ 28 ॥ 96
- సోఽహం వ్యక్తం పతిష్యామి నరకే భృశదారుణే ।
ధర్మఘ్నాః కామినో యత్ర విందంతి యమయాతనాః ॥ 29 ॥ 97
- కిమిదం స్వప్న ఆహోస్విత్యాక్షాద్భృష్టమిహాద్భుతం ।
క్వ యాతా అద్య తే యే మాం వ్యకర్షన్ పాశపాణయః ॥ 30 ॥ 98
- అథ తే క్వ గతాః సిద్ధాశ్చత్వారశ్చారుదర్శనాః ।
వ్యమోచయన్ నీయమానం బద్ధ్వా పాశైరథో భువః ॥ 31 ॥ 99
- అథాపి మే దుర్భగస్య విబుధోత్తమదర్శనే ।
భవితవ్యం మంగలేన యేనాత్మా మే ప్రసీదతి ॥ 32 ॥ 100
- అన్యథా మ్రియమాణస్య నాశుచేర్వృషలీపతేః ।
వైకుంఠనామ గ్రహణం జిహ్వా వక్తుమిహర్హతి ॥ 33 ॥ 101
- క్వ చాహం కితవః పాపో బ్రహ్మఘ్నో నిరపత్రపః ।
క్వ చ నారాయణేత్యేతద్భగవన్నామ మంగలం ॥ 34 ॥ 102
- సోఽహం తథా యతిష్యామి యతచిత్తేంద్రియానిలః ।
యథా న భూయ ఆత్మానమంధే తమసి మజ్జయే ॥ 35 ॥ 103
- విముచ్య తమిమం బంధమవిద్యాకామకర్మజం ।
సర్వభూతసుహృచ్ఛాంతో మైత్రః కరుణ ఆత్మవాన్ ॥ 36 ॥ 104

- మోచయే గ్రస్తమాత్మానం యోషిన్మయాఽఽత్మమాయయా |
విక్రీడితో యయైవాహం క్రీడామృగ ఇవాధమః || 37 || 105
- మమాహమితి దేహాదౌ హిత్వా మిథ్యార్థధీర్మతిం |
ధాస్యే మనో భగవతి శుద్ధం తత్కీర్తనాదిభిః || 38 || 106
- శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి జాతసునిర్వేదః క్షణసంగేన సాధుషు |
గంగాద్వారముపేయాయ ముక్తసర్వానుబంధనః || 39 || 107
- స తస్మిన్ దేవసదన ఆసీనో యోగమాశ్రితః |
ప్రత్యాహృతేంద్రియగ్రామో యుయోజ మన ఆత్మని || 40 || 108
- తతో గుణేభ్య ఆత్మానం వియుజ్యాత్మసమాధినా |
యుయుజే భగవద్ధామ్ని బ్రహ్మణ్యనుభవాత్మని || 41 || 109
- యర్హ్యపారతథీస్తస్మిన్నద్రాక్షీత్పురుషాన్ పురః |
ఉపలభ్యోపలభ్యాన్ ప్రాగ్వవందే శిరసా ద్విజః || 42 || 110
- హిత్వా కలేవరం తీర్థే గంగాయాం దర్శనాదను |
సద్యః స్వరూపం జగృహే భగవత్పార్శ్వవర్తినాం || 43 || 111
- సాకం విహాయసా విప్రో మహాపురుషకింకరైః |
హైమం విమానమారుహ్య యయౌ యత్ర శ్రియః పతిః || 44 || 112
- ఏవం స విష్ణావితసర్వధర్మా
దాస్యాః పతిః పతితో గర్వకర్మణా |
నిపాత్యమానో నిరయే హతవ్రతః
సద్యో విముక్తో భగవన్నామ గృహ్లాన్ || 45 || 113

నాతః పరం కర్మనిబంధకృంతనం

ముముక్షతాం తీర్థపదానుకీర్తనాత్ |

న యత్పునః కర్మసు సజ్జతే మనో

రజస్తమోభ్యాం కలిలం తతోఽన్యథా || 46 ||

114

య ఏవం పరమం గుహ్యమితిహాసమఘాపహం |

శృణుయాచ్ఛ్రద్ధయా యుక్తో యశ్చ భక్త్యానుకీర్తయేత్ || 47 ||

115

న వై స నరకం యాతి నేక్షితో యమకింకరైః |

యద్యవ్యమంగలో మర్త్యో విష్ణులోకే మహీయతే || 48 ||

116

మ్రీయమాణో హరేర్నామ గృణన్ పుత్రోపచారితం |

అజామిలోఽప్యగాద్ధామ కిం పునః శ్రద్ధయా గృణన్ || 49 ||

117

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

షష్ఠస్కంధే అజామిలోపాఖ్యానే ద్వితీయోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ

నిశమ్య దేవః స్వభటోపవర్ణితం

ప్రత్యాహ కిం తాన్ ప్రతి ధర్మరాజః ।

ఏవం హతాజ్ఞో విహతాన్ మురారే -

ర్నైదేశికైర్యస్య వశే జనోఽయం ॥ 1 ॥

118

యమస్య దేవస్య న దండభంగః

కుతశ్చనర్షే శ్రుతపూర్వ ఆసీత్ ।

ఏతన్మునే వృశ్చతి లోకసంశయం

న హి త్వదన్య ఇతి మే వినిశ్చితం ॥ 2 ॥

119

శ్రీశుక ఉవాచ

భగవత్పురుషై రాజన్ యామ్యాః ప్రతిహతోద్యమాః ।

పతిం విజ్ఞాపయామాసుర్యమం సంయమనీపతిం ॥ 3 ॥

120

యమదూతా ఉచుః

కతి సంతీహ శాస్తారో జీవలోకస్య వై ప్రభో ।

త్రైవిధ్యం కుర్వతః కర్మ ఫలాభివ్యక్తిహేతవః ॥ 4 ॥

121

యది స్యుర్భూహవో లోకే శాస్తారో దండధారిణః ।

కస్య స్యాతాం న వా కస్య మృత్యుశ్చామృతమేవ వా ॥ 5 ॥

122

కింతు శాస్త్రబహుత్వే స్యాద్భహునామిహ కర్మిణాం ।
శాస్త్రత్వముపచారో హి యథా మండలవర్తినాం ॥ 6 ॥ 123

అతస్త్వమేకో భూతానాం సేశ్వరాణామధీశ్వరః ।
శాస్త్రా దండధరో నృణాం శుభాశుభవివేచనః ॥ 7 ॥ 124

తస్య తే విహతో దండో న లోకే వర్తతేఽధునా ।
చతుర్భిరద్భుతైః సిద్ధైరాజ్ఞా తే విప్రలంభితా ॥ 8 ॥ 125

నీయమానం తవాదేశాదస్మాభిర్యాతనాగృహాన్ ।
వ్యమోచయన్ పాతకినం ఛిత్త్వా పాశాన్ ప్రసహ్య తే ॥ 9 ॥ 126

తాంస్తే వేదితుమిచ్ఛామో యది నో మన్యసే క్షమం ।
నారాయణేత్యభిహితే మా భైరిత్యాయయుద్ధృతం ॥ 10 ॥ 127

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి దేవః స ఆపృష్టః ప్రజాసంయమనో యమః ।
ప్రీతః స్వదూతాన్ ప్రత్యాహ స్మరన్ పాదాంబుజం హరేః ॥ 11 ॥ 128

యమ ఉవాచ
పరో మదన్యో జగతస్తస్థుషశ్చ
ఓతం ప్రోతం పటవద్యత్ర విశ్వం ।
యదంశతోఽస్య స్థితిజన్మనాశా
నస్యోతవద్ యస్య వశే చ లోకః ॥ 12 ॥ 129

యో నామభిర్వాచి జనాన్నిజాయాం
బధ్నాతి తంత్ర్యామివ దామభిర్గాః ।
యస్మై బలిం త ఇమే నామకర్మ -
నిబంధబద్ధాశ్చకీతా వహంతి ॥ 13 ॥ 130

అహం మహేంద్రో నిర్మతిః ప్రచేతాః
 సోమోఽగ్నిరీశః పవనోఽర్కో విరించః |
 ఆదిత్యవిశ్వే వసవోఽథ సాధ్యా
 మరుద్గణా రుద్రగణాః ససిద్ధాః || 14 ||

131

అన్యే చ యే విశ్వసృజోఽమరేశా
 భృగ్వాదయోఽస్పృష్టరజస్తమస్కాః |
 యస్యేహితం న విదుః స్పృష్టమాయాః
 సత్త్వప్రధానా అపి కిం తతోఽన్యే || 15 ||

132

యం వై న గోభిర్మనసాసుభిర్వా
 హృదా గిరా వాసుభృతో విచక్షతే |
 ఆత్మానమంతర్హృది సంతమాత్మనాం
 చక్షుర్యథైవాకృతయస్తతః పరం || 16 ||

133

తస్యాత్మతంత్రస్య హరేరధీశితుః
 పరస్య మాయాధిపతేర్మహాత్మనః |
 ప్రాయేణ దూతా ఇహ వై మనోహరా -
 శ్చరంతి తద్రూపగుణస్వభావాః || 17 ||

134

భూతాని విష్ణోః సురపూజితాని
 దుర్దర్శలింగాని మహద్భూతాని |
 రక్షంతి తద్భక్తిమతః పరేభ్యో
 మత్తశ్చ మర్త్యానథ సర్వతశ్చ || 18 ||

135

ధర్మం తు సాక్షాద్భగవత్ప్రణీతం
 న వై విదుర్మషయో నాపి దేవాః |
 న సిద్ధముఖ్యా అసురా మనుష్యాః
 కుతశ్చ విద్యాధరచారణాదయః || 19 ||

136

స్వయంభూర్నారదః శంభుః కుమారః కపిలో మనుః |
ప్రహ్లాదో జనకో భీష్మో బలిర్వైయాసకిర్వయం || 20 || 137

ద్వాదశైతే విజానీమో ధర్మం భాగవతం భటాః |
గుహ్యం విశుద్ధం దుర్బోధం యం జ్ఞాత్వామృతమశ్నుతే || 21 || 138

ఏతావానేవ లోకేఽస్మిన్ పుంసాం ధర్మః పరః స్మృతః |
భక్తియోగో భగవతి తన్నామగ్రహణాదిభిః || 22 || 139

నామోచ్ఛారణమాహాత్మ్యం హరేః పశ్యత పుత్రకాః |
అజామిలోఽపి యేనైవ మృత్యుపాశాదముచ్యత || 23 || 140

ఏతావతాలమఘనిర్హరణాయ పుంసాం
సంకీర్తనం భగవతో గుణకర్మనామ్నాం |
విక్రుశ్య పుత్రమఘవాన్ యదజామిలోఽపి
నారాయణేతి మ్రియమాణ ఇయాయ ముక్తిం || 24 || 141

ప్రాయేణ వేద తదిదం న మహాజనోఽయం
దేవ్యా విమోహితమతిర్భృత మాయయాలం |
త్రయ్యాం జడీకృతమతిర్మధుపుష్పితాయాం
వైతానికే మహతి కర్మణి యుజ్యమానః || 25 || 142

ఏవం విమృశ్య సుధియో భగవత్సనంతే
సర్వాత్మనా విదధతే ఖలు భావయోగం |
తే మే న దండమర్హంత్యథ యద్యమీషాం
స్యాత్పాతకం తదపి హంతురుగాయవాదః || 26 || 143

తే దేవసిద్ధపరిగీతపవిత్రగాథా
యే సాధవః సమదృశో భగవత్ప్రపన్నాః |

- తాన్ నోపసీదత హరేర్గదయాభిగుప్తాన్
నైషాం వయం న చ వయః ప్రభవామ దండే || 27 || 144
- తానానయధ్వమసతో విముఖాన్ ముకుంద -
పాదారవిందమకరందరసాదజస్రం |
నిష్కించనైః పరమహంసకులై రసజ్జైః
జష్టాద్గృహ నిరయవర్తని బద్ధతృష్ణాన్ || 28 || 145
- జిహ్వ న వక్తి భగవద్గుణనామధేయం
చేతశ్చ న స్మరతి తచ్ఛరణారవిందం |
కృష్ణాయ నో నమతి యచ్ఛిర ఏకదాపి
తానానయధ్వమసతోఽకృతవిష్ణుకృత్యాన్ || 29 || 146
- తత్ క్షమ్యతాం స భగవాన్ పురుషః పురాణో
నారాయణః స్వపురుషైర్యదసత్కృతం నః |
స్వానామహో న విదుషాం రచితాంజలీనాం
క్షాంతిర్గరీయసి నమః పురుషాయ భూమ్నే || 30 || 147
- తస్మాత్ సంకీర్తనం విష్ణోర్జగన్మంగలమంహసాం |
మహతామపి కౌరవ్య విద్వైకాంతికనిష్క్రమిం || 31 || 148
- శృణ్వతాం గృణతాం వీర్యాణ్యుద్ధామాని హరేర్మూలః |
యథా సుజాతయా భక్త్యా శుద్ధ్యేన్నాత్మా వ్రతాదిభిః || 32 || 149
- కృష్ణాంఘ్రిపద్మమధులిణ్ న పునర్విసృష్ట -
మాయాగుణేషు రమతే వృజినావహేషు |
అన్యస్తు కామహత ఆత్మరజః ప్రమార్ష్ట -
మీహేత కర్మ యత ఏవ రజః పునః స్యాత్ || 33 || 150

ఇత్థం స్వభర్తృగదితం భగవన్మహిత్వం
 సంస్మృత్య విస్మితధియో యమకింకరాస్తే ।
 నైవాచ్యుతాశ్రయజనం ప్రతి శంకమానా
 ద్రష్టుం చ బిభ్యతి తతః ప్రభృతి స్మ రాజన్ ॥ 34 ॥

151

ఇతిహాసమిమం గుహ్యం భగవాన్ కుంభసంభవః ।
 కథయామాస మలయే ఆసీనో హరిమర్చయన్ ॥ 35 ॥

152

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 షష్ఠస్కంధే యమపురుషసంవాదే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ షష్ఠస్కంధే చతుర్థోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ

దేవాసురనృణాం సర్గో నాగానాం మృగపక్షిణాం ।
సామాసికస్త్వయా ప్రోక్తో యస్తు స్వామింభువేఽంతరే ॥ 1 ॥

153

తస్యైవ వ్యాసమిచ్ఛామి జ్ఞాతుం తే భగవన్ యథా ।
అనుసర్గం యయా శక్త్యా ససర్జ భగవాన్ పరః ॥ 2 ॥

154

సూత ఉవాచ

ఇతి సంప్రశ్నమాకర్ణ్య రాజర్షేర్బాదరాయణిః ।
ప్రతినంద్య మహాయోగీ జగాద మునిసత్తమాః ॥ 3 ॥

155

శ్రీశుక ఉవాచ

యదా ప్రచేతసః పుత్రా దశ ప్రాచీనబర్హిషః ।
అంతఃసముద్రాదున్మగ్నా దదృశుర్గాం ద్రుమైర్వృతాం ॥ 4 ॥

156

ద్రుమేభ్యః క్రుధ్యమానాస్తే తపోదీపితమన్యవః ।
ముఖతో వాయుమగ్నిం చ ససృజస్తద్దిధక్షయా ॥ 5 ॥

157

తాభ్యాం నిర్దహ్యమానాంస్తానుపలభ్య కురూద్వహా ।
రాజోవాచ మహాన్ సోమో మన్యుం ప్రశమయన్నివ ॥ 6 ॥

158

- మా ద్రుమేభ్యో మహాభాగా దీనేభ్యో ద్రోగ్ధుమర్హథ |
వివర్ధయిషవో యూయం ప్రజానాం పతయః స్మృతాః || 7 || 159
- అహో ప్రజాపతిపతిర్భగవాన్ హరిరవ్యయః |
వనస్పతీనోషధీశ్చ ససర్జోర్జమిషం విభుః || 8 || 160
- అన్నం చరాణామచరా హ్యపదః పాదచారిణాం |
అహస్తా హస్తయుక్తానాం ద్విపదాం చ చతుష్పదః || 9 || 161
- యూయం చ పిత్రాన్వాదిష్టా దేవదేవేన చానఘాః |
ప్రజాసర్గాయ హి కథం వృక్షాన్ నిర్దగ్ధుమర్హథ || 10 || 162
- ఆతిష్ఠత సతాం మార్గం కోపం యచ్ఛత దీపితం |
పిత్రా పితామహేనాపి జుష్టం వః ప్రపితామహైః || 11 || 163
- తోకానాం పితరౌ బంధూ దృశః పక్ష స్త్రీయాః పతిః |
పతిః ప్రజానాం భిక్షూణాం గృహ్యజ్ఞానాం బుధః సుహృత్ || 12 || 164
- అంతర్దేహేషు భూతానామాత్మాఽఽస్తే హరిరీశ్వరః |
సర్వం తద్ధిష్ణ్యమీక్షధ్వమేవం వస్తోషితో హ్యసౌ || 13 || 165
- యః సముత్పతతం దేహ ఆకాశాన్మన్యముల్బణం |
ఆత్మజిజ్ఞాసయా యచ్ఛేత్ స గుణానతివర్తతే || 14 || 166
- అలం దగ్ధైర్ద్రుమైర్దీనైః ఖిలానాం శివమస్తు వః |
వార్క్షి హ్యేషా వరా కన్యా పత్నీత్వే ప్రతిగృహ్యతాం || 15 || 167
- ఇత్యామంత్ర్య వరారోహం కన్యామాప్సరసీం నృప |
సోమో రాజా యయౌ దత్త్వా తే ధర్మేణోపయేమిరే || 16 || 168

- తేభ్యస్తస్యాం సమభవద్ధక్షః ప్రాచేతసః కిల |
యస్య ప్రజావిసర్గేణ లోకా ఆపూరితాస్తయః || 17 || 169
- యథా ససర్జ భూతాని దక్షో దుహితృవత్సలః |
రేతసా మనసా చైవ తన్మమావహితః శృణు || 18 || 170
- మనసైవాస్మజత్పూర్వం ప్రజాపతిరిమాః ప్రజాః |
దేవాసురమనుష్యాదీన్ నభఃస్థలజలౌకసః || 19 || 171
- తమబృంహితమాలోక్య ప్రజాసర్గం ప్రజాపతిః |
వింధ్యపాదానుపవ్రజ్య సోఽచరద్ దుష్కరం తపః || 20 || 172
- తత్రాఘమర్షణం నామ తీర్థం పాపహరం పరం |
ఉపస్పృశ్యానుసవనం తపసాతోషయద్ధరిం || 21 || 173
- అస్తౌషీద్ధంసగుహ్యాన భగవంతమధోక్షజం |
తుభ్యం తదభిధాస్యామి కస్యాతుష్యద్ యథో హరిః || 22 || 174
- ప్రజాపతిరువాచ
నమః పరాయావితథానుభూతయే
గుణత్రయాభాసనిమిత్తబంధవే |
అదృష్టథామ్నే గుణతత్త్వబుద్ధిభి -
ర్నివృత్తమానాయ దధే స్వయంభువే || 23 || 175
- న యస్య సఖ్యం పురుషోఽవైతి సఖ్యః
సఖా వసన్ సంవసతః పురేఽస్మిన్ |
గుణో యథా గుణినో వ్యక్తదృష్టే -
స్తస్మై మహేశాయ నమస్కరోమి || 24 || 176

దేహోఽసవోఽక్షా మనవో భూతమాత్రా
 నాత్మానమన్యం చ విదుః పరం యత్ |
 సర్వం పుమాన్ వేద గుణాంశ్చ తజ్జ్ఞో
 న వేద సర్వజ్ఞమనంతమీదే || 25 ||

177

యదోపరామో మనసో నామరూప -
 రూపస్య దృష్టస్మృతिसంప్రమోషాత్ |
 య ఈయతే కేవలయా స్వసంస్థయా
 హంసాయ తస్మై శుచిసద్మనే నమః || 26 ||

178

మనీషిణోఽంతర్హృది సన్నివేశితం
 స్వశక్తిభిర్నవభిశ్చ త్రివృద్భిః |
 వహ్నిం యథా దారుణి పాంచదశ్యం
 మనీషయా నిష్కర్షంతి గూఢం || 27 ||

179

స వై మమాశేషవిశేషమాయా -
 నిషేధనిర్వాణసుఖానుభూతిః |
 స సర్వనామా స చ విశ్వరూపః
 ప్రసీదతామనిరుక్తాత్మశక్తిః || 28 ||

180

యద్యన్నిరుక్తం వచసా నిరూపితం
 ధియాక్షభిర్వా మనసా వోత యస్య |
 మా భూత్స్వరూపం గుణరూపం హి తత్త -
 త్స వై గుణాపాయవిసర్గలక్షణః || 29 ||

181

యస్మిన్ యతో యేన చ యస్య యస్మై
 యద్యో యథా కురుతే కార్యతే చ |
 పరావరేషాం పరమం ప్రాక్ ప్రసిద్ధం
 తద్ బ్రహ్మ తద్దేతురనన్యదేకం || 30 ||

182

యచ్ఛక్తయో వదతాం వాదినాం వై
 వివాదసంవాదభువో భవంతి ।
 కుర్వంతి చైషాం ముహురాత్మమోహం
 తస్మై నమోఽనంతగుణాయ భూమ్నే ॥ 31 ॥

183

అస్తీతి నాస్తీతి చ వస్తునిష్ఠయో -
 రేకస్థయోర్భిన్నవిరుద్ధధర్మయోః ।
 అవేక్షితం కించన యోగసాంఖ్యయోః
 సమం పరం హ్యనుకూలం బృహత్తత్ ॥ 32 ॥

184

యోఽనుగ్రహార్థం భజతాం పాదమూల -
 మనామరూపో భగవాననంతః ।
 నామాని రూపాణి చ జన్మకర్మభి -
 ర్భజే స మహ్యం పరమః ప్రసీదతు ॥ 33 ॥

185

యః ప్రాకృతైర్జ్ఞానపథైర్జ్ఞానానాం
 యథాశయం దేహగతో విభాతి ।
 యథానిలః పార్థివమాశ్రితో గుణం
 స ఈశ్వరో మే కురుతాన్మనోరథం ॥ 34 ॥

186

శ్రీశుక ఉవాచ
 ఇతి స్తుతః సంస్తువతః స తస్మిన్నఘమర్షణే ।
 ఆవిరాసీత్ కురుశ్రేష్ఠ భగవాన్ భక్తవత్సలః ॥ 35 ॥

187

కృతపాదః సుపర్ణాంసే ప్రలంబాష్టమహాభుజః ।
 చక్రశంఖాసీచర్యేషు ధనుఃపాశగదాధరః ॥ 36 ॥

188

పీతవాసా ఘనశ్యామః ప్రసన్నవదనేక్షణః ।
 వనమాలానివీతాంగో లసచ్ఛ్రవత్సకౌస్తుభః ॥ 37 ॥

189

- మహాకిరీటకటకః స్ఫురన్మకరకుండలః |
కాంచ్యంగులీయవలయనూపురాంగదభూషితః || 38 || 190
- త్రైలోక్యమోహనం రూపం బిభ్రత్ త్రిభువనేశ్వరః |
వృతో నారదనందాద్యైః పార్షదైః సురయూథపైః || 39 || 191
- స్తూయమానోఽనుగాయద్భిః సిద్ధగంధర్వచారణైః |
రూపం తన్మహదాశ్చర్యం విచక్ష్యాగతసాధ్వసః || 40 || 192
- ననామ దండవద్ భూమౌ ప్రహృష్టాత్మా ప్రజాపతిః |
న కించనోదీరయితుమశకత్ తీవ్రయా ముదా |
ఆపూరితమనోద్వారైర్హృదిన్య ఇవ నిర్ఘరైః || 41 || 193
- తం తథావనతం భక్తం ప్రజాకామం ప్రజాపతిం |
చిత్తజ్ఞః సర్వభూతానామిదమాహ జనార్దనః || 42 || 194
- శ్రీభగవానువాచ
ప్రాచేతస మహాభాగ సంసిద్ధస్తపసా భవాన్ |
యచ్ఛృద్ధయా మత్స్పరయా మయి భావం పరం గతః || 43 || 195
- ప్రీతోఽహం తే ప్రజానాథ యత్తేఽస్యోద్భృంహణం తపః |
మమైష కామో భూతానాం యద్ భూయాసుర్విభూతయః || 44 || 196
- బ్రహ్మ భవో భవంతశ్చ మనవో విబుధేశ్వరాః |
విభూతయో మమ హ్యేతా భూతానాం భూతిహేతవః || 45 || 197
- తపో మే హృదయం బ్రహ్మాంస్తనుర్విద్యా క్రియాఽఽకృతిః |
అంగాని క్రతవో జాతా ధర్మ ఆత్మాసవః సురాః || 46 || 198
- అహమేవాసమేవగ్రే నాన్యత్ కించాంతరం బహిః |
సంజ్ఞానమాత్రమవ్యక్తం ప్రసుప్తమివ విశ్వతః || 47 || 199

మయ్యనంతగుణేఽనంతే గుణతో గుణవిగ్రహః |
యదాఽఽసీత్తత ఏవాద్యః స్వయంభూః సమభూదజః || 48 || 200

స వై యదా మహాదేవో మమ వీర్యోపబృంహితః |
మేనే ఖిలమివాత్మానముద్యతః సర్గకర్మణి || 49 || 201

అథ మేఽభిహితో దేవస్తపోఽతప్యత దారుణం |
నవ విశ్వస్సృజో యుష్మాన్ యేనాదావస్సృజద్విభుః || 50 || 202

ఏషా పంచజనస్యాంగ దుహితా వై ప్రజాపతేః |
అసిక్నీ నామ పత్నీత్వే ప్రజేశ ప్రతిగృహ్యతాం || 51 || 203

మిథునవ్యవాయధర్మస్త్వం ప్రజాసర్గమిమం పునః |
మిథునవ్యవాయధర్మిణ్యాం భూరిశో భావయిష్యసి || 52 || 204

త్వత్తోఽధస్తాత్ప్రజాః సర్వా మిథునీభూయ మాయయా |
మదీయయా భవిష్యంతి హరిష్యంతి చ మే బలిం || 53 || 205

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యుక్త్వా మిషతస్తస్య భగవాన్ విశ్వభావనః |
స్వప్నోపలభ్ధార్థ ఇవ తత్రైవాంతర్దధే హరిః || 54 || 206

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే చతుర్థోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే పంచమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తస్యాం స పాంచజన్యాం వై విష్ణుమాయోపబృంహితః ।
హర్యశ్వసంజ్ఞానయుతం పుత్రానజనయద్ విభుః ॥ 1 ॥

207

అపృథగ్ధర్మశీలాస్తే సర్వే దాక్షాయణా నృప ।
పిత్రా ప్రోక్తాః ప్రజాసర్గే ప్రతీచీం ప్రయయుర్దిశం ॥ 2 ॥

208

తత్ర నారాయణసరస్తీర్థం సింధుసముద్రయోః ।
సంగమో యత్ర సుమహాన్మునిసిద్ధనిషేవితం ॥ 3 ॥

209

తదుపస్పర్శనాదేవ వినిర్ధూతమలాశయాః ।
ధర్మే పారమహంస్యే చ ప్రోత్పన్నమతయోఽప్యత ॥ 4 ॥

210

తేపిరే తప ఏవోగ్రం పిత్రాదేశేన యంత్రితాః ।
ప్రజావివృద్ధయే యత్రాన్ దేవర్షిస్తాన్ దదర్శ హ ॥ 5 ॥

211

ఉవాచ చాథ హర్యశ్వాః కథం స్రక్ష్యథ వై ప్రజాః ।
అదృష్ట్వాంతం భువో యూయం బాలిశా బత పాలకాః ॥ 6 ॥

212

తథైకపురుషం రాష్ట్రం బిలం చాదృష్టనిర్గమం ।
బహురూపాం స్త్రియం చాపి పుమాంసం పుంశ్చలీపతిం ॥ 7 ॥

213

- నదీముభయతో వాహం పంచపంచాద్భుతం గృహం ।
క్వచిద్ధంసం చిత్రకథం క్షౌరపవ్యం స్వయం భ్రమిం ॥ 8 ॥ 214
- కథం స్వపితురాదేశమవిద్వాంసో విపశ్చితః ।
అనురూపమవిజ్ఞాయ అహో సర్గం కరిష్యథ ॥ 9 ॥ 215
- శ్రీశుక ఉవాచ
తన్నిశమ్యాథ హర్యశ్వా జెత్పత్తికమనీషయా ।
వాచః కూటం తు దేవర్షేః స్వయం విమమృశుర్ధియా ॥ 10 ॥ 216
- భూః క్షేత్రం జీవసంజ్ఞం యదనాది నిజబంధనం ।
అదృష్ట్వా తస్య నిర్వాణం కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 11 ॥ 217
- ఏక ఏవేశ్వరస్తుర్యో భగవాన్ స్వాశ్రయః పరః ।
తమదృష్ట్వాభవం పుంసః కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 12 ॥ 218
- పుమాన్ నైవైతి యద్ గత్వా బిలస్వర్గం గతో యథా ।
ప్రత్యగ్ధామావిద ఇహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 13 ॥ 219
- నానారూపాఽఽత్మనో బుద్ధిః స్వైరిణీవ గుణాన్వితా ।
తన్నిష్ఠామగతస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 14 ॥ 220
- తత్సంగభ్రంశితైశ్వర్యం సంసరంతం కుభార్యవత్ ।
తద్గతీరబుధస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 15 ॥ 221
- సృష్ట్యప్యయకరీం మాయాం వేలాకూలాంతవేగితాం ।
మత్తస్య తామవిజ్ఞస్య కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 16 ॥ 222
- పంచవింశతితత్త్వానాం పురుషోఽద్భుతదర్పణం ।
అధ్యాత్మమబుధస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 17 ॥ 223

- ఐశ్వరం శాస్త్రముత్స్సృజ్య బంధమోక్షానుదర్శనం ।
వివిక్తపదమజ్ఞాయ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 18 ॥ 224
- కాలచక్రం భ్రమిస్తీక్షణం సర్వం నిష్కర్షయజ్జగత్ ।
స్వతంత్రమబుధస్యేహ కిమసత్కర్మభిర్భవేత్ ॥ 19 ॥ 225
- శాస్త్రస్య పితురాదేశం యో న వేద నివర్తకం ।
కథం తదనురూపాయ గుణవిస్త్రంభ్యుపక్రమేత్ ॥ 20 ॥ 226
- ఇతి వ్యవసితా రాజన్ హర్యశ్వా ఏకచేతసః ।
ప్రయయుస్తం పరిక్రమ్య పంథానమనివర్తనం ॥ 21 ॥ 227
- స్వరబ్రహ్మణి నిర్భాతహృషీకేశపదాంబుజే ।
అఖండం చిత్తమావేశ్య లోకాననుచరన్ మునిః ॥ 22 ॥ 228
- నాశం నిశమ్య పుత్రాణాం నారదాచ్ఛీలశాలినాం ।
అన్వతప్యత కః శోచన్ సుప్రజాస్త్యం శుచాం పదం ॥ 23 ॥ 229
- స భూయః పాంచజన్యాయామజేన పరిసాంత్యతః ।
పుత్రానజనయద్ దక్షః శబలాశ్వాన్ సహస్రశః ॥ 24 ॥ 230
- తేఽపి పిత్రా సమాదిష్టాః ప్రజాసర్గే ధృతవ్రతాః ।
నారాయణసరో జగ్ముర్యత్ర సిద్ధాః స్వపూర్వజాః ॥ 25 ॥ 231
- తదుపస్పర్శనాదేవ వినిర్ధూతమలాశయాః ।
జపంతో బ్రహ్మ పరమం తేపుస్తేఽత్ర మహత్తపః ॥ 26 ॥ 232
- అబ్భక్షాః కతిచిన్మాసాన్ కతిచిద్వాయుభోజనాః ।
ఆరాధయన్ మంత్రమిమమభ్యస్యంత ఇడస్పతిం ॥ 27 ॥ 233

- ఓం నమో నారాయణాయ పురుషాయ మహాత్మనే ।
విశుద్ధసత్త్వధిష్ఠ్యాయ మహాహంసాయ ధీమహి ॥ 28 ॥ 234
- ఇతి తానపి రాజేంద్ర ప్రతిసర్గధియో మునిః ।
ఉపేత్య నారదః ప్రాహ వాచః కూటాని పూర్వవత్ ॥ 29 ॥ 235
- దాక్షాయణాః సంశృణుత గదతో నిగమం మమ ।
అన్విచ్ఛతానుపదవీం భ్రాతృణాం భ్రాతృవత్సలాః ॥ 30 ॥ 236
- భ్రాతృణాం ప్రాయణం భ్రాతా యోఽనుతిష్ఠతి ధర్మవిత్ ।
స పుణ్యబంధుః పురుషో మరుద్భిః సహ మోదతే ॥ 31 ॥ 237
- ఏతావదుక్త్వా ప్రయయౌ నారదోఽమోఘదర్శనః ।
తేఽపి చాన్వగమన్ మార్గం భ్రాతృణామేవ మారిష ॥ 32 ॥ 238
- సద్ధీచీనం ప్రతీచీనం పరస్యానుపథం గతాః ।
నాద్యాపి తే నివర్తంతే పశ్చిమా యామినీరివ ॥ 33 ॥ 239
- ఏతస్మిన్ కాల ఉత్పాతాన్ బహూన్ పశ్యన్ ప్రజాపతిః ।
పూర్వవన్నారదకృతం పుత్రనాశముపాశ్యణోత్ ॥ 34 ॥ 240
- చుక్రోధ నారదాయాసౌ పుత్రశోకవిమూర్చ్ఛితః ।
దేవర్షిముపలభ్యాహ రోషాద్విస్ఫురితాధరః ॥ 35 ॥ 241
- దక్ష ఉవాచ
అహో అసాధో సాధూనాం సాధులింగేన నస్త్యయా ।
అసాధ్వకార్యర్భకాణాం భిక్షోర్మార్గః ప్రదర్శితః ॥ 36 ॥ 242
- ఋణైస్త్రీభిరముక్తానామమీమాంసితకర్మణాం ।
విఘాతః శ్రేయసః పాప లోకయోరుభయోః కృతః ॥ 37 ॥ 243

ఏవం త్వం నిరనుక్రోశో బాలానాం మతిభిద్ధరేః |
పార్షదమధ్యే చరసి యశోహ నిరపత్రపః || 38 || 244

నను భాగవతా నిత్యం భూతానుగ్రహకాతరాః |
ఋతే త్వాం సౌహృదఘ్నం వై వైరంకరమవైరిణాం || 39 || 245

నేత్థం పుంసాం విరాగః స్యాత్త్వయా కేవలినా మృషా |
మన్యసే యద్యుపశమం స్నేహపాశనికృంతనం || 40 || 246

నానుభూయ న జానాతి పుమాన్ విషయతీక్షణతాం |
నిర్విద్యేత స్వయం తస్మాన్న తథా భిన్నధీః పరైః || 41 || 247

యన్నస్త్వం కర్మసంధానాం సాధూనాం గృహమేధినాం |
కృతవానసి దుర్మర్షం విప్రియం తవ మర్షితం || 42 || 248

తంతుకృంతన యన్నస్త్వమభద్రమచరః పునః |
తస్మాల్లోకేషు తే మూఢ న భవేద్భృమతః పదం || 43 || 249

శ్రీశుక ఉవాచ
ప్రతిజగ్రాహ తద్భాధం నారదః సాధుసమ్మతః |
ఏతావాన్ సాధువాదో హి తితిక్షేతేశ్వరః స్వయం || 44 || 250

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే నారదశాపో నామ పంచమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తతః ప్రాచేతసోఽసిక్వామనునీతః స్వయంభువా ।

షష్ఠిం సంజనయామాస దుహితృః పితృవత్సలాః ॥ 1 ॥

251

దశ ధర్మాయ కాయేందోర్ద్విషట్ త్రిణవ దత్తవాన్ ।

భూతాంగిరఃకృశాశ్వేభ్యో ద్వే ద్వే తార్జ్యాయ చాపరాః ॥ 2 ॥

252

నామధేయాన్యమూషాం త్వం సాపత్యానాం చ మే శృణు ।

యాసాం ప్రసూతిప్రసవైర్లోకా ఆపూరితాస్తయః ॥ 3 ॥

253

భానుర్లంబా కకుబ్జామిర్విశ్వా సాధ్యా మరుత్వతీ ।

వసుర్ముహూర్తా సంకల్పా ధర్మపత్న్యః సుతాంఛృణు ॥ 4 ॥

254

భానోస్తు దేవఋషభ ఇంద్రసేనస్తతో నృప ।

విద్యోత ఆసీల్లంబాయాస్తతశ్చ స్తనయిత్నవః ॥ 5 ॥

255

కకుభః సంకటస్తస్య కీకటస్తనయో యతః ।

భువో దుర్గాణి జామేయః స్వర్గో నందిస్తతోఽభవత్ ॥ 6 ॥

256

విశ్వేదేవాస్తు విశ్వాయా అప్రజాంస్తాన్ ప్రచక్షతే ।

సాధ్యో గణస్తు సాధ్యాయా అర్థసిద్ధిస్తు తత్సృతః ॥ 7 ॥

257

- మరుత్వాంశ్చ జయంతశ్చ మరుత్వత్యాం బభూవతుః |
జయంతో వాసుదేవాంశ ఉపేంద్ర ఇతి యం విదుః || 8 || 258
- మౌహూర్తికా దేవగణా ముహూర్తాయాశ్చ జజ్ఞిరే |
యే వై ఫలం ప్రయచ్ఛంతి భూతానాం స్వస్వకాలజం || 9 || 259
- సంకల్పాయాశ్చ సంకల్పః కామః సంకల్పజః స్మృతః |
వసవోఽష్టౌ వసోః పుత్రాస్తేషాం నామాని మే శృణు || 10 || 260
- ద్రోణః ప్రాణో ధ్రువోఽర్కోఽగ్నిర్దోషో వసుర్విభావసుః |
ద్రోణస్యాభిమతేః పత్న్యా హర్షశోకభయాదయః || 11 || 261
- ప్రాణస్యోర్జస్వతీ భార్యా సహ ఆయుః పురోజవః |
ధ్రువస్య భార్యా ధరణీరసూత వివిధాః పురః || 12 || 262
- అర్కస్య వాసనా భార్యా పుత్రాస్తర్వాదయః స్మృతాః |
అగ్నేర్భార్యా వసోర్ధారా పుత్రా ద్రవిణకాదయః || 13 || 263
- స్కందశ్చ కృత్తికాపుత్రో యే విశాఖాదయస్తతః |
దోషస్య శర్వరీపుత్రః శిశుమారో హరేః కలా || 14 || 264
- వసోరాంగిరసీ పుత్రో విశ్వకర్మా కృతీపతిః |
తతో మనుశ్చాక్షుషోఽభూద్ విశ్వే సాధ్యా మనోః సుతాః || 15 || 265
- విభావసోరసూతోషా వృష్ణం రోచిషమాతపం |
పంచయామోఽథ భూతాని యేన జాగ్రతి కర్మసు || 16 || 266
- సరూపాసూత భూతస్య భార్యా రుద్రాంశ్చ కోటిశః |
రైవతోఽజో భవో భీమో వామ ఉగ్రో వృషాకపిః || 17 || 267
- అజైకపాదహిర్బుధ్వో బహురూపో మహానితి |
రుద్రస్య పార్షదాశ్చాన్యే ఘోరాః భూతవినాయకాః || 18 || 268

- ప్రజాపతేరంగిరసః స్వధా పత్నీ పితౄనథ |
అథర్వాంగిరసం వేదం పుత్రత్వే చాకరోత్ సతీ || 19 || 269
- కృశాశ్వోఽర్చిషి భార్యాయాం ధూమ్రకేశమజీజనత్ |
ధిషణాయాం వేదశిరో దేవలం వయునం మనుం || 20 || 270
- తార్క్ష్యస్య వినతా కద్రూః పతంగీ యామినీతి చ |
పతంగ్యసూత పతగాన్ యామినీ శలభానథ || 21 || 271
- సుపర్ణాసూత గరుడం సాక్షాద్ యజ్ఞేశవాహనం |
సూర్యసూతమనూరుం చ కద్రూర్నాగాననేకశః || 22 || 272
- కృత్తికాదీని నక్షత్రాణీందోః పత్న్యస్తు భారత |
దక్షశాపాత్సోఽనపత్యస్తాసు యక్షగ్రహార్దితః || 23 || 273
- పునః ప్రసాద్య తం సోమః కలా లేభే క్షయే దితాః |
శృణు నామాని లోకానాం మాతృగాణాం శంకరాణి చ || 24 || 274
- అథ కశ్యపపత్నీనాం యత్ప్రసూతమిదం జగత్ |
అదితిర్దితిర్దనుః కాష్ఠా అరిష్టా సురసా ఇలా || 25 || 275
- మునిః క్రోధవశా తామ్రా సురభిః సరమా తిమిః |
తిమేర్యాదోగణా ఆసన్ శ్వాపదాః సరమాసుతాః || 26 || 276
- సురభేర్మహిషా గావో యే చాన్యే ద్విశఫా నృప |
తామ్రాయాః శ్యేనగృధ్రాద్యా మునేరప్సరసాం గణాః || 27 || 277
- దందశూకాదయః సర్పా రాజన్ క్రోధవశాత్మజాః |
ఇలాయా భూరుహాః సర్వే యాతుధానాశ్చ సౌరసాః || 28 || 278

- అరిష్టాయాశ్చ గంధర్వాః కాష్ఠాయా ద్విశఫేతరాః |
సుతా దనోరేకషష్ఠిస్తేషాం ప్రాధానికాంచృణు || 29 || 279
- ద్విమూర్ధా శంబరోఽరిష్టో హయగ్రీవో విభావసుః |
అయోముఖః శంకుశిరాః స్వర్భానుః కపిలోఽరుణః || 30 || 280
- పులోమా వృషపర్వా చ ఏకచక్రోఽనుతాపనః |
ధూమ్రకేశో విరూపాక్షో విప్రచిత్తిశ్చ దుర్జయః || 31 || 281
- స్వర్భానోః సుప్రభాం కన్యామువాహ నముచిః కిల |
వృషపర్వణస్తు శర్మిష్ఠాం యయాతిర్నాహుషో బలీ || 32 || 282
- వైశ్వానరసుతా యాశ్చ చతస్రశ్చారుదర్శనాః |
ఉపదానవీ హయశిరా పులోమా కాలకా తథా || 33 || 283
- ఉపదానవీం హిరణ్యాక్షః క్రతుర్హయశిరాం నృప |
పులోమాం కాలకాం చ ద్వే వైశ్వానరసుతే తు కః || 34 || 284
- ఉపయేమేఽథ భగవాన్ కశ్యపో బ్రహ్మచోదితః |
పౌలోమాః కాలకేయాశ్చ దానవా యుద్ధశాలినః || 35 || 285
- తయోః షష్ఠిసహస్రాణి యజ్ఞఘ్నాంస్తే పితుః పితా |
జఘాన స్వర్గతో రాజన్నేక ఇంద్రప్రియంకరః || 36 || 286
- విప్రచిత్తిః సింహికాయాం శతం చైకమజీజనత్ |
రాహుజ్యేష్ఠం కేతుశతం గ్రహత్వం య ఉపాగతః || 37 || 287
- అథాతః శ్రూయతాం వంశో యోఽదితేరనుపూర్వశః |
యత్ర నారాయణో దేవః స్వాంశేనావాతరద్విభుః || 38 || 288
- వివస్వానర్యమా పూషా త్వష్టాథ సవితా భగః |
ధాతా విధాతా వరుణో మిత్రః శక్ర ఉరుక్రమః || 39 || 289

వివస్వతః శ్రాద్ధదేవం సంజ్ఞాసూయత వై మనుం ।
మిథునం చ మహాభాగా యమం దేవం యమీం తథా ।
సైవ భూత్వాథ వడవా నాసత్యౌ సుషువే భువి ॥ 40 ॥ 290

ఛాయా శనైశ్చరం లేభే సావర్ణిం చ మనుం తతః ।
కన్యాం చ తపతీం యా వై వవ్రే సంవరణం పతిం ॥ 41 ॥ 291

అర్యమౌ మాతృకా పత్నీ తయోశ్చర్షణయః సుతాః ।
యత్ర వై మానుషీ జాతిర్బ్రహ్మణా చోపకల్పితా ॥ 42 ॥ 292

పూషానపత్యః పిష్టాదో భగ్నదంతోఽభవత్పురా ।
యోఽసౌ దక్షాయ కుపితం జహాస వివృతద్విజః ॥ 43 ॥ 293

త్వష్టరైత్యానుజా భార్యా రచనా నామ కన్యకా ।
సన్నివేశస్తయోర్జజ్ఞే విశ్వరూపశ్చ వీర్యవాన్ ॥ 44 ॥ 294

తం వవ్రిరే సురగణా స్వస్తీయం ద్విషతామపి ।
విమతేన పరిత్యక్తా గురుణాఽఽంగిరసేన యత్ ॥ 45 ॥ 295

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః
 శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
 శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
 ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
 శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
 || షష్ఠస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ||

రాజోవాచ

కస్య హేతోః పరిత్యక్తా ఆచార్యేణాత్మనః సురాః |
 ఏతదాచక్ష్య భగవంఽచిప్యాణామక్రమం గురౌ || 1 ||

296

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇంద్రస్త్రిభువనైశ్వర్యమదోల్లంఘితసత్పథః |
 మరుద్భిర్వసుభీ రుద్రైరాదిత్యైర్భుభిర్నృప || 2 ||

297

విశ్వేదేవైశ్చ సాద్యైశ్చ నాసత్యాభ్యాం పరిశ్రితః |
 సిద్ధచారణగంధర్వైర్మునిభిర్బ్రహ్మవాదిభిః || 3 ||

298

విద్యాధరాప్సరోభిశ్చ కిన్నరైః పతగోరగైః |
 నిషేవ్యమాణో మఘవాన్ స్థూయమానశ్చ భారత || 4 ||

299

ఉపగీయమానో లలితమాస్థానాధ్యాసనాశ్రితః |
 పాండురేణాతపత్రేణ చంద్రమండలచారుణా || 5 ||

300

యుక్తశ్చాన్యైః పారమేష్ఠ్యైశ్చామరవ్యజనాదిభిః |
 విరాజమానః పౌలోమ్యా సహార్ధాసనయా భృశం || 6 ||

301

స యదా పరమాచార్యం దేవానామాత్మనశ్చ హ |
 నాభ్యనందత సంప్రాప్తం ప్రత్యుత్థానాసనాదిభిః || 7 ||

302

- వాచస్పతిం మునివరం సురాసురనమస్కృతం |
నోచ్ఛచాలాసనాదింద్రః పశ్యన్నపి సభాగతం || 8 || 303
- తతో నిర్గత్య సహసా కవిరాంగిరసః ప్రభుః |
ఆయయౌ స్వగృహం తూష్ణీం విద్వాన్ శ్రీమదవిక్రియాం || 9 || 304
- తర్వేవ ప్రతిబుధ్యేంద్రో గురుహేలనమాత్మనః |
గర్హయామాస సదసి స్వయమాత్మానమాత్మనా || 10 || 305
- అహో బత మమాసాధు కృతం వై దభ్రబుద్ధినా |
యన్మయైశ్వర్యమత్తేన గురుః సదసి కాత్మతః || 11 || 306
- కో గృధ్యేత్ పండితో లక్ష్మీం త్రివిష్టపపతేరపి |
యయాహమాసురం భావం నీతోఽద్య విబుధేశ్వరః || 12 || 307
- యే పారమేష్ఠ్యం ధిషణమధితిష్ఠన్ న కంచన |
ప్రత్యుత్తిష్ఠేదితి బ్రూయుర్ధర్మం తే న పరం విదుః || 13 || 308
- తేషాం కుపథదేష్ట్యాణాం పతతాం తమసి హ్యాధః |
యే శ్రద్ధధ్యుర్వచస్తే వై మజ్జంత్యశ్మప్లవా ఇవ || 14 || 309
- అథాహమమరాచార్యమగాధధిషణం ద్విజం |
ప్రసాదయిష్యే నిశరః శీర్షా తచ్ఛరణం స్పృశన్ || 15 || 310
- ఏవం చింతయతస్తస్య మఘోనో భగవాన్ గృహాత్ |
బృహస్పతిర్గతోఽదృష్టాం గతిమధ్యాత్మమాయయా || 16 || 311
- గురోర్నాధిగతః సంజ్ఞాం పరీక్షన్ భగవాన్ స్వరాట్ |
ధ్యాయన్ ధియా సురైర్ముక్తః శర్మ నాలభతాత్మనః || 17 || 312

తచ్చుత్త్వైవాసురాః సర్వ ఆశ్రిత్యౌశనసం మతం |
దేవాన్ ప్రత్యుద్యమం చక్రుర్ముదా ఆతతాయినః || 18 || 313

తైర్విసృష్టేషుభిస్తీక్షణైర్నిర్భిన్నాంగోరుబాహవః |
బ్రహ్మణం శరణం జగ్ముః సహేంద్రా నతకంధరాః || 19 || 314

తాంస్తథాభ్యర్దితాన్ వీక్ష్య భగవానాత్మభూరజః |
కృపయా పరయా దేవ ఉవాచ పరిసాంత్యయన్ || 20 || 315

బ్రహ్మోవాచ
అహో బత సురశ్రేష్ఠా హ్యభద్రం వః కృతం మహత్ |
బ్రహ్మిష్ఠం బ్రాహ్మణం దాంతమైశ్వర్యాన్నాభ్యనందత || 21 || 316

తస్యాయమనయస్యాసీత్ పరేభ్యో వః పరాభవః |
ప్రక్షీణేభ్యః స్వవైరిభ్యః సమృద్ధానాం చ యత్ సురాః || 22 || 317

మఘవన్ ద్విషతః పశ్య ప్రక్షీణాన్ గుర్వతిక్రమాత్ |
సంప్రత్యుపచితాన్ భూయః కావ్యమారాధ్య భక్తితః |
ఆదదీరన్ నిలయనం మమాపి భృగుదేవతాః || 23 || 318

త్రివిష్టపం కిం గణయంత్యభేద్య -
మంత్రా భృగూణామనుశిక్షితార్థాః |
న విప్రగోవిందగవీశ్వరాణాం
భవంత్యభద్రాణి నరేశ్వరాణాం || 24 || 319

తద్ విశ్వరూపం భజతాశు విప్రం
తపస్వినం త్వాష్ట్రమథాత్మవంతం |
సభాజితోఽర్థాన్ స విధాస్యతే వో
యది క్షమిష్యధ్వముతాస్య కర్మ || 25 || 320

శ్రీశుక ఉవాచ

త ఏవముదితా రాజన్ బ్రహ్మణా విగతజ్వరాః ।

ఋషిం త్వాష్ట్రముపవ్రజ్య పరిష్వజ్యేదమబ్రువన్ ॥ 26 ॥

321

దేవా ఉచుః

వయం తేఽతిథయః ప్రాప్తా ఆశ్రమం భద్రమస్తు తే ।

కామః సంపాద్యతాం తాత పితౄణాం సమయోచితః ॥ 27 ॥

322

పుత్రాణాం హి పరో ధర్మః పితృశుశ్రూషణం సతాం ।

అపి పుత్రవతాం బ్రహ్మన్ కిముత బ్రహ్మచారిణాం ॥ 28 ॥

323

ఆచార్యో బ్రహ్మణో మూర్తిః పితా మూర్తిః ప్రజాపతేః ।

భ్రాతా మరుత్పతేర్మూర్తిర్మాతా సాక్షాత్ క్షితేస్తనుః ॥ 29 ॥

324

దయాయా భగినీ మూర్తిర్ధర్మస్యాత్మాతిథిః స్వయం ।

అగ్నేరభ్యాగతో మూర్తిః సర్వభూతాని చాత్మనః ॥ 30 ॥

325

తస్మాత్ పితౄణామార్తానామార్తిం పరపరాభవం ।

తపసాపనయంస్తాత సందేశం కర్తుమర్హసి ॥ 31 ॥

326

వృణీమహే త్వోపాధ్యాయం బ్రహ్మిష్ఠం బ్రాహ్మణం గురుం ।

యథాంజసా విజేష్యామః సపత్నాంస్తవ తేజసా ॥ 32 ॥

327

న గర్హయంతి హ్యర్థేషు యవిష్ఠాంఘ్రిభివాదనం ।

ఛందోభ్యోఽన్యత్ర న బ్రహ్మన్ వయో జ్యైష్ఠ్యస్య కారణం ॥ 33 ॥

328

ఋషిరువాచ

అభ్యర్థితః సురగణైః పౌరోహిత్యే మహాతపాః ।

స విశ్వరూపస్తానాహ ప్రసన్నః శ్లక్ష్యయా గిరా ॥ 34 ॥

329

విశ్వరూప ఉవాచ

విగర్హితం ధర్మశీలైర్బ్రహ్మవర్చ ఉపవ్యయం ।
కథం ను మద్విధో నాథా లోకేశైరభియాచితం ।
ప్రత్యాఖ్యాస్యతి తచ్ఛిష్యః స ఏవ స్వార్థ ఉచ్యతే ॥ 35 ॥

330

అకించనానాం హి ధనం శిలోంఛనం

తేనేహ నిర్వర్తితసాధుసత్త్వియః ।
కథం విగర్హ్యం ను కరోమ్యధీశ్వరాః
పౌరోధసం హృష్యతి యేన దుర్మతిః ॥ 36 ॥

331

తథాపి న ప్రతిబ్రూయాం గురుభిః ప్రార్థితం కియత్ ।
భవతాం ప్రార్థితం సర్వం ప్రాణైరర్థైశ్చ సాధయే ॥ 37 ॥

332

శ్రీశుక ఉవాచ

తేభ్య ఏవం ప్రతిశ్రుత్య విశ్వరూపో మహాతపాః ।
పౌరోహిత్యం వృతశ్చక్రే పరమేణ సమాధినా ॥ 38 ॥

333

సురద్విషాం శ్రియం గుప్తామౌశనస్యాపి విద్యయా ।
ఆచ్ఛిద్యాదాన్మహేంద్రాయ వైష్ణవ్యా విద్యయా విభుః ॥ 39 ॥

334

యయా గుప్తః సహస్రాక్షో జిగ్యేఽసురచమూర్విభుః ।
తాం ప్రాహ స మహేంద్రాయ విశ్వరూప ఉదారధీః ॥ 40 ॥

335

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే సప్తమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే అష్టమోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ

యయా గుప్తః సహస్రాక్షః సవాహన్ రిపుసైనికాన్ ।

క్రీడన్నివ వినిర్జిత్య త్రిలోక్యా బుభుజే శ్రియం ॥ 1 ॥

336

భగవంస్తన్మమాఖ్యాహి వర్మ నారాయణాత్మకం ।

యథాఽతతాయినః శత్రూన్ యేన గుప్తోఽజయన్మధే ॥ 2 ॥

337

శ్రీశుక ఉవాచ

వృతః పురోహితస్తాప్తో మహేంద్రాయానుపృచ్ఛతే ।

నారాయణాఖ్యం వర్మాహ తదిహైకమనాః శృణు ॥ 3 ॥

338

విశ్వరూప ఉవాచ

ధౌతాంఘ్రిపాణిరాచమ్య సపవిత్ర ఉదజ్ముఖః ।

కృతస్వాంగకరన్యాసో మంత్రాభ్యాం వాగ్యతః శుచిః ॥ 4 ॥

339

నారాయణమయం వర్మ సన్నహ్యేద్ భయ ఆగతే ।

పాదయోర్జానునోరూర్వోరుదరే హృద్యథోరసి ॥ 5 ॥

340

ముఖే శిరస్యానుపూర్వ్యాదోంకారాదీని విన్యసేత్ ।

ఓం నమో నారాయణాయేతి విపర్యయమథాపి వా ॥ 6 ॥

341

కరన్యాసం తతః కుర్యాద్ ద్వాదశాక్షరవిద్యయా |
ప్రణవాదియకారాంతమంగుల్యంగుష్ఠపర్వసు || 7 || 342

న్యసేద్ధృదయ ఓంకారం వికారమను మూర్ధని |
షకారం తు భ్రువోర్మధ్యే ణకారం శిఖయా దిశేత్ || 8 || 343

వేకారం నేత్రయోర్యుంజ్యాన్నకారం సర్వసంధిషు |
మకారమస్త్రముద్దిశ్య మంత్రమూర్తిర్భవేద్ బుధః || 9 || 344

సవిసర్గం ఫడంతం తత్ సర్వదిక్షు వినిర్దిశేత్ |
ఓం విష్ణవే నమ ఇతి || 10 || 345

ఆత్మానం పరమం ధ్యాయేద్ ధ్యేయం షట్ శక్తిభిర్యుతం |
విద్యాతేజస్తపోమూర్తిమిమం మంత్రముదాహరేత్ || 11 || 346

ఓం హరిర్విదధ్యాన్మమ సర్వరక్షాం
న్యస్తాంఘ్రిపద్మః పతగేంద్రపుష్పే |
దరారిచర్మాసిగదేషుచాప -
పాశాన్ దధానోఽష్టగుణోఽష్టబాహుః || 12 || 347

జలేషు మాం రక్షతు మత్స్యమూర్తి -
ర్యాదోగణేభ్యో వరుణస్య పాశాత్ |
స్థలేషు మాయావటువామనోఽవ్యాత్
త్రివిక్రమః ఖేఽవతు విశ్వరూపః || 13 || 348

దుర్గేష్వటవ్యాజిముఖాదిషు ప్రభుః
పాయాన్ప్రసింహోఽసురయూథపారిః |
విముంచతో యస్య మహాట్టహాసం
దిశో వినేదుర్వ్యపతంశ్చ గర్భాః || 14 || 349

రక్షత్వసౌ మాధ్వని యజ్ఞకల్పః
 స్వదంష్ట్రయోన్నీతధరో వరాహః |
 రామోఽద్రికూటేష్వథ విప్రవాసే
 సలక్ష్మణోఽవ్యాద్ భరతాగ్రజోఽస్మాన్ || 15 ||

350

మాముగ్రధర్మాదఖిలాత్ ప్రమాదా -
 న్నారాయణః పాతు నరశ్చ హాసాత్ |
 దత్తస్త్వయోగాదథ యోగనాథః
 పాయాద్ గుణేశః కపిలః కర్మబంధాత్ || 16 ||

351

సనత్కుమారోఽవతు కామదేవా -
 ధ్యయశీర్షా మాం పథి దేవహేలనాత్ |
 దేవర్షివర్యః పురుషార్చనాంతరాత్
 కూర్మో హరిర్మాం నిరయాదశేషాత్ || 17 ||

352

ధన్వంతరిర్భగవాన్ పాత్యపథ్యాద్
 ద్వంద్వాద్ భయాదృషభో నిర్జితాత్మా |
 యజ్ఞశ్చ లోకాదవతాజ్జనాంతాద్
 బలో గణాత్ క్రోధవశాదహేంద్రః || 18 ||

353

ద్వైపాయనో భగవానప్రబోధాద్
 బుద్ధస్తు పాఖండగణ ప్రమాదాత్ |
 కల్కిః కలేః కాలమలాత్ ప్రపాతు
 ధర్మావనాయోరుకృతావతారః || 19 ||

354

మాం కేశవో గదయా ప్రాతరవ్యాద్
 గోవింద ఆసంగవమాత్తవేణుః |
 నారాయణః ప్రాహ్లా ఉదాత్తశక్తి -
 ర్మధ్యందినే విష్ణురరీంద్రపాణిః || 20 ||

355

దేవోఽపరాష్ఠా మధుహోగ్రధన్వా
 సాయం త్రిధామావతు మాధవో మాం ।
 దోషే హృషీకేశ ఉతార్థరాత్రే
 నిశీథ ఏకోఽవతు పద్మనాభః ॥ 21 ॥

356

శ్రీవత్సధామాపరరాత్ర ఈశః
 ప్రత్యూష ఈశోఽసిధరో జనార్దనః ।
 దామోదరోఽవ్యాదనుసంధ్యం ప్రభాతే
 విశ్వేశ్వరో భగవాన్ కాలమూర్తిః ॥ 22 ॥

357

చక్రం యుగాంతానలతిగ్మనేమి
 భ్రమత్ సమంతాద్ భగవత్ప్రయుక్తం ।
 దందగ్ధి దందగ్ధ్యరిసైన్యమాశు
 కక్షం యథా వాతసఖో హుతాశః ॥ 23 ॥

358

గదేఽశనిస్పర్శనవిస్ఫులింగే
 నిష్పింధి నిష్పింధ్యజితప్రియాసి ।
 కూష్మాండవైనాయకయక్షరక్షో -
 భూతగ్రహంశ్చార్ణయ చూర్ణయారీన్ ॥ 24 ॥

359

త్వం యాతుధానప్రమథప్రేతమాతృ -
 పిశాచవిప్రగ్రహఘోరదృష్టిన్ ।
 దరేంద్ర విద్రావయ కృష్ణపూరితో
 భీమస్వనోఽరేర్వదయాని కంపయన్ ॥ 25 ॥

360

త్వం తిగ్మధారాసివరారిసైన్య -
 మీశప్రయుక్తో మమ ఛింధి ఛింధి ।
 చక్షూంషి చర్మంఛతచంద్ర ఛాదయ
 ద్విషామఘానాం హర పాపచక్షుషాం ॥ 26 ॥

361

యన్నో భయం గ్రహేభ్యోఽభూత్ కేతుభ్యో నృభ్య ఏవ చ |
సరీర్యపేభ్యో దంష్ట్రీభ్యో భూతేభ్యోఽహోభ్య ఏవ వా || 27 || 362

సర్వాణ్యేతాని భగవన్ నామరూపాస్త్రకీర్తనాత్ |
ప్రయాంతు సంక్షయం సద్యో యే నః శ్రేయఃప్రతీపకాః || 28 || 363

గరుడో భగవాన్ స్తోత్రస్తోభశ్చందోమయః ప్రభుః |
రక్షత్వశేషకృచ్ఛేభ్యో విష్వక్సేనః స్వనామభిః || 29 || 364

సర్వాపద్యో హరేర్నామరూపయానాయుధాని నః |
బుద్ధీంద్రియమనఃప్రాణాన్ పాంతు పార్షదభూషణాః || 30 || 365

యథా హి భగవానేవ వస్తుతః సదసచ్చ యత్ |
సత్యేనానేన నః సర్వే యాంతు నాశముపద్రవాః || 31 || 366

యథైకాత్మానుభావానాం వికల్పరహితః స్వయం |
భూషణాయుధలింగాఖ్యా ధత్తే శక్తీః స్వమాయయా || 32 || 367

తేనైవ సత్యమానేన సర్వజ్ఞో భగవాన్ హరిః |
పాతు సర్వైః స్వరూపైర్నః సదా సర్వత్ర సర్వగః || 33 || 368

విదిక్షు దిక్షూర్ధ్వమధః సమంతా -
దంతర్భూహిర్భగవాన్ నారసింహః |
ప్రహపయన్ లోకభయం స్వనేన
స్వతేజసా గ్రస్తసమస్తతేజాః || 34 || 369

మఘవన్నిదమాఖ్యాతం వర్మ నారాయణాత్మకం |
విజేష్యస్యంజసా యేన దంశితోఽసురయూథపాన్ || 35 || 370

ఏతద్ ధారయమాణస్తు యం యం పశ్యతి చక్షుషా |
పదా వా సంస్పృశేత్ సద్యః సాధ్వసాత్ స విముచ్యతే || 36 || 371

న కుతశ్చిద్ భయం తస్య విద్యాం ధారయతో భవేత్ |
రాజదస్యగ్రహాదిభ్యో వ్యాఘ్రాదిభ్యశ్చ కర్త్విచిత్ || 37 || 372

ఇమాం విద్యాం పురా కశ్చిత్ కౌశికో ధారయన్ ద్విజః |
యోగధారణయా స్వాంగం జపౌ స మరుధన్వని || 38 || 373

తస్యోపరి విమానేన గంధర్వపతిరేకదా |
యయౌ చిత్రరథః స్త్రీభిర్వృతో యత్ర ద్విజక్షయః || 39 || 374

గగనాన్వృపతత్ సద్యః సవిమానో హ్యవాక్కిరాః |
స వాలఖిల్యవచనాదస్థీన్యాదాయ విస్మితః |
ప్రాస్య ప్రాచీసరస్వత్యాం స్నాత్వా ధామ స్వమన్వగాత్ || 40 || 375

శ్రీశుక ఉవాచ
య ఇదం శృణుయాత్ కాలే యో ధారయతి చాదృతః |
తం నమస్యంతి భూతాని ముచ్యతే సర్వతో భయాత్ || 41 || 376

ఏతాం విద్యామధిగతో విశ్వరూపాచ్ఛతక్రతుః |
త్రైలోక్యలక్ష్మీం బుభుజే వినిర్జిత్య మృధేఽసురాన్ || 42 || 377

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే నారాయణవర్మకథనం నామ అష్టమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే నవమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

తస్యాసన్ విశ్వరూపస్య శిరాంసి త్రీణి భారత |

సోమపీఠం సురాపీఠమన్నాదమితి శుశ్రుమ || 1 ||

378

స వై బర్హిషి దేవేభ్యో భాగం ప్రత్యక్షముచ్చక్షై |

అవదద్ యస్య పితరో దేవాః సప్రశ్రయం నృప || 2 ||

379

స ఏవ హి దదౌ భాగం పరోక్షమసురాన్ ప్రతి |

యజమానోఽవహద్ భాగం మాతృస్నేహవశానుగః || 3 ||

380

తద్ దేవహేలనం తస్య ధర్మాలీకం సురేశ్వరః |

ఆలక్ష్య తరసా భీతస్తచ్చీర్ణాణ్యచ్ఛినద్రుషా || 4 ||

381

సోమపీఠం తు యత్ తస్య శిర ఆసీత్ కపింజలః |

కలవింకః సురాపీఠమన్నాదం యత్ స తిత్తిరిః || 5 ||

382

బ్రహ్మహత్యామంజలినా జగ్రాహ యదపీశ్వరః |

సంవత్సరాంతే తదఘం భూతానాం స విశుద్ధయే |

భూమ్యంబుద్రుమయోషిద్భ్యశ్చతుర్థా వ్యభజద్ధరిః || 6 ||

383

భూమిస్తురీయం జగ్రాహ ఖాతపూరవరేణ వై |

ఈరిణం బ్రహ్మహత్యాయా రూపం భూమౌ ప్రదృశ్యతే || 7 ||

384

- తుర్యం ఛేదవిరోహేణ వరేణ జగృహుర్ద్వమాః |
తేషాం నిర్యాసరూపేణ బ్రహ్మహత్యా ప్రదృశ్యతే || 8 || 385
- శశ్వత్కామవరేణాంహస్తరీయం జగృహుః స్త్రీయః |
రజోరూపేణ తాస్వంహో మాసి మాసి ప్రదృశ్యతే || 9 || 386
- ద్రవ్యభూయోవరేణాపస్తరీయం జగృహుర్మలం |
తాసు బుద్బుదఫేనాభ్యాం దృష్టం తద్ధరతి క్షిపన్ || 10 || 387
- హతపుత్రస్తతస్త్వష్టా జహవేంద్రాయ శత్రవే |
ఇంద్రశత్రో వివర్ధస్వ మా చిరం జహి విద్విషం || 11 || 388
- అథాన్వాహార్యపచనాదుత్థితో ఘోరదర్శనః |
కృతాంత ఇవ లోకానాం యుగాంతసమయే యథా || 12 || 389
- విష్వగ్వివర్ధమానం తమిషుమాత్రం దినే దినే |
దగ్ధశైలప్రతీకాశం సంధ్యాభ్రానీకవర్చసం || 13 || 390
- తప్తతామ్రశిఖాశ్మశ్రుం మధ్యాహ్నార్కోగ్రలోచనం || 14 || 391
- దేదీప్యమానే త్రిశిఖే శూల ఆరోప్య రోదసీ |
నృత్యంతమున్నదంతం చ చాలయంతం పదా మహీం || 15 || 392
- దరీగంభీరవక్త్రేణ పిబతా చ నభస్తలం |
లిహతా జిహ్వాయర్క్షాణి గ్రసతా భువనత్రయం || 16 || 393
- మహతా రౌద్రదంష్ట్రేణ జృంభమాణం ముహుర్ముహుః |
విత్రస్తా దుద్రువుర్లోకా వీక్ష్య సర్వే దిశో దశ || 17 || 394
- యేనావృతా ఇమే లోకాస్తమసా త్వాష్ట్రమూర్తినా |
స వై వృత్ర ఇతి ప్రోక్తః పాపః పరమదారుణః || 18 || 395

తం నిజఘ్నరభిద్రుత్య
సగణా విబుధర్షభాః ।

స్వైః స్వైర్దివ్యాస్త్రశస్త్రైః
సోఽగ్రసత్ తాని కృత్స్నశః ॥ 19 ॥

396

తతస్తే విస్మితాః సర్వే విషణ్ణా గ్రస్తతేజసః ।
ప్రత్యంచమాదిపురుషముపతస్థుః సమాహితాః ॥ 20 ॥

397

దేవా ఊచుః
వాయ్వంబరాగ్న్యప్రీతయస్త్రిలోకా
బ్రహ్మదయో యే వయముద్విజంతః ।
హరామ యస్మై బలిమంతకోఽసౌ
బిభేతి యస్మాదరణం తతో నః ॥ 21 ॥

398

అవిస్మితం తం పరిపూర్ణకామం
స్వేనైవ లాభేన సమం ప్రశాంతం ।
వినోపసర్పత్యపరం హి బాలిశః
శ్వలాంగులేనాతితితర్తి సింధుం ॥ 22 ॥

399

యస్యోరుశ్యంగే జగతీం స్వనావం
మనుర్యథాఽఽబధ్య తతార దుర్గం ।
స ఏవ నస్తాష్టభయాద్ దురంతా -
త్రాతాఽఽశ్రితాన్ వారిచరోఽపి నూనం ॥ 23 ॥

400

పురా స్వయంభూరపి సంయమాంభ -
స్యదీర్ఘవాతోర్మిరవైః కరాలే ।
ఏకోఽరవిందాత్పతితస్తతార
తస్మాద్ భయాద్ యేన స నోఽస్తు పారః ॥ 24 ॥

401

య ఏక ఈశో నిజమాయయా నః

ససర్జ యేనానుసృజామ విశ్వం ।

వయం న యస్యాపి పురః సమీహతః

పశ్యామ లింగం పృథగీశమానినః ॥ 25 ॥

402

యో నః సపత్నైర్భృశమర్ద్యమానాన్

దేవర్షితిర్యక్ష్పృషు నిత్య ఏవ ।

కృతావతారస్తనుభిః స్వమాయయా

కృత్వాఽఽత్యసాత్ పాతి యుగే యుగే చ ॥ 26 ॥

403

తమేవ దేవం వయమాత్మదైవతం

పరం ప్రధానం పురుషం విశ్వమన్యం ।

వ్రజామ సర్వే శరణం శరణ్యం

స్వానాం స నో ధాన్యతి శం మహాత్మా ॥ 27 ॥

404

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి తేషాం మహారాజ సురాణాముపతిష్ఠతాం ।

ప్రతీచ్యాం దిశ్యభూదావిః శంఖచక్రగదాధరః ॥ 28 ॥

405

ఆత్మతుల్యైః పోడశభిర్వినా శ్రీవత్సకౌస్తుభౌ ।

పర్యుపాసితమున్నిద్రశరదంబురుహేక్షణం ॥ 29 ॥

406

దృష్ట్వా తమవనౌ సర్వ ఈక్షణాహ్లాదవిక్లవాః ।

దండవత్ పతితా రాజంఛనైరుత్థాయ తుష్టువుః ॥ 30 ॥

407

దేవా ఉచుః

నమస్తే యజ్ఞవీర్యాయ వయసే ఉత తే నమః ।

నమస్తే హ్యస్తచక్రాయ నమః సుపురుహూతయే ॥ 31 ॥

408

యత్ తే గతీనాం తిస్యణామీశితుః పరమం పదం ।
నార్వాచీనో విసర్గస్య ధాతర్వేదితుమర్హతి ॥ 32 ॥

409

ఓం నమస్తేఽస్తు భగవన్ నారాయణ
వాసుదేవాఽఽదిపురుష మహాపురుష మహానుభావ
పరమమంగల పరమకల్యాణ పరమకారుణిక
కేవల జగదాధార లోకైకనాథ సర్వేశ్వర
లక్ష్మీనాథ పరమహంసపరివ్రాజకైః
పరమేణాత్మయోగసమాధినా పరిభావిత -
పరిస్ఫుటపారమహంస్యధర్మేణోద్ధాటితతమః -
కపాటద్వారే చిత్తేఽపావృత ఆత్మలోకే
స్వయముపలబ్ధనిజసుఖానుభవో భవాన్ ॥ 33 ॥

410

దురవబోధ ఇవ తవాయం విహారయోగో
యదశరణోఽశరీర ఇదమనవేక్షితాస్మ -
త్సమవాయ ఆత్మనైవావిక్రియమాణేన
సగుణమగుణః సృజసి పాసి హరసి ॥ 34 ॥

411

అథ తత్ర భవాన్ కిం దేవదత్తవదిహ
గుణవిసర్గపతితః పారతంత్ర్యేణ స్వకృత -
కుశలాకుశలం ఫలముపాదదాత్మ్యాహోస్వి -
దాత్మారామ ఉపశమశీలః సమంజసదర్శన
ఉదాస్త ఇతి హ వావ న విదామః ॥ 35 ॥

412

న హి విరోధ ఉభయం భగవత్కపరిగణిత -
గుణగణే ఈశ్వరేఽనవగాహ్యామాహాత్మ్యేఽర్వాచీన -
వికల్పవితర్కవిచారప్రమాణాభాసకుతర్క -
శాస్త్రకలిలాంతఃకరణాశ్రయదురవగ్రహవాదినాం

వివాదానవసర ఉపరతసమస్తమాయామయే
 కేవల ఏవాత్మమాయామంతర్ధాయ కో
 న్వర్థో దుర్లుట ఇవ భవతి స్వరూపద్వయాభావాత్ || 36 ||

413

సమవిషమమతీనాం మతమనుసరసి యథా
 రజ్జుఖండః సర్పాదిధియాం || 37 ||

414

స ఏవ హి పునః సర్వవస్తుని వస్తుస్వరూపః
 సర్వేశ్వరః సకలజగత్కారణకారణభూతః
 సర్వప్రత్యగాత్మత్వాత్ సర్వగుణాభాసోపలక్షిత
 ఏక ఏవ పర్యవశేషితః || 38 ||

415

అథ హ వావ తవ మహిమామృతరససముద్ర -
 విపుషా సకృదవలీఢయా స్వమనసి
 నిష్కందమానానవరతసుఖేన విస్మరిత -
 దృష్టశ్రుతవిషయసుఖలేశాభాసాః
 పరమభాగవతా ఏకాంతినో భగవతి
 సర్వభూతప్రియసుహృది సర్వాత్మని నితరాం
 నిరంతరం నిర్వృతమనసః కథము హ వా ఏతే
 మధుమథన పునః స్వార్థకుశలా హ్యత్మప్రియ -
 సుహృదః సాధవస్త్యచ్ఛరణాంబుజానుసేవాం
 విసృజంతి న యత్ర పునరయం సంసారపర్యావర్తః || 39 ||

416

త్రిభువనాత్మభవన త్రివిక్రమ త్రినయన
 త్రిలోకమనోహరానుభావ త్వైవ విభూతయో
 దితిజదనుజాదయశ్చాపి తేషామనుపక్రమ -
 సమయోఽయమితి స్వాత్మమాయయా
 సురనరమృగమిశ్రితజలచరాకృతిభి -

ర్యథాపరాధం దండం దండధర దధర్థ
 ఏవమేనమపి భగవంజహి త్వాష్ట్రముత
 యది మన్యసే || 40 ||

417

అస్మాకం తావకానాం తవ నతానాం తత
 తతామహ తవ చరణనలినయుగలధ్యానా -
 నుబద్ధహృదయనిగడానాం స్వలింగవివరణేనా -
 త్మసాత్మతానామనుకంపానురంజితవిశద -
 రుచిరశిశిరస్మితావలోకేన విగలిత -
 మధురముఖరసామృతకలయా చాంతస్తాప -
 మనఘూర్హసి శమయితుం || 41 ||

418

అథ భగవంస్తవాస్మాభిరఖిలజగ -
 దుత్పత్తిస్థితిలయనిమిత్తాయమానదివ్య -
 మాయావినోదస్య సకలజీవనికాయానా -
 మంతర్హృదయేషు బహిరపి చ బ్రహ్మప్రత్యగాత్మ -
 స్వరూపేణ ప్రధానరూపేణ చ యథాదేశకాల -
 దేహావస్థానవిశేషం తదుపాదానో -
 పలంభకతయానుభవతః సర్వప్రత్యయసాక్షిణ
 ఆకాశశరీరస్య సాక్షాత్పరబ్రహ్మణః
 పరమాత్మనః కియానిహ వార్థవిశేషో
 విజ్ఞాపనీయః స్యాద్ విస్ఫులింగాదిభిరివ
 హిరణ్యరేతసః || 42 ||

419

అత ఏవ స్వయం తదుపకల్పయాస్మాకం
 భగవతః పరమగురోస్తవ చరణశత -
 పలాశచ్ఛాయాం వివిధవృజినసంసార -

పరిశ్రమోపశమనీముపసృతానాం వయం
యత్యామేనోపసాదితాః || 43 || 420

అథో ఈశ జహి త్వాష్ట్రం గ్రసంతం భువనత్రయం |
గ్రస్తాని యేన నః కృష్ణ తేజాంస్యస్త్రాయుధాని చ || 44 || 421

హంసాయ దప్రానిలయాయ నిరీక్షకాయ
కృష్ణాయ మృష్టయశసే నిరుపక్రమాయ |
సత్సంగ్రహాయ భవపాంథనిజాశ్రమాప్త -
వంతే పరీష్టగతయే హరయే నమస్తే || 45 || 422

శ్రీశుక ఉవాచ
అథైవమీడితో రాజన్ సాదరం త్రిదశైర్హరిః |
స్వముపస్థానమాకర్ణ్య ప్రాహ తానభినందితః || 46 || 423

శ్రీభగవానువాచ
ప్రీతోఽహం వః సురశ్రేష్ఠా మదుపస్థానవిద్యయా |
ఆత్మైశ్వర్యస్మృతిః పుంసాం భక్తిశ్చైవ యయా మయి || 47 || 424

కిం దురాపం మయి ప్రీతే తథాపి విబుధర్షభాః |
మయ్యేకాంతమతిర్నాన్యన్మత్తో వాంఛతి తత్త్వవిత్ || 48 || 425

న వేద కృపణః శ్రేయ ఆత్మనో గుణవస్తుదృక్ |
తస్య తానిచ్ఛతో యచ్ఛేద్ యది సోఽపి తథావిధః || 49 || 426

స్వయం నిఃశ్రేయసం విద్వాన్ న వక్త్యజ్ఞాయ కర్మ హి |
న రాతి రోగిణోఽపథ్యం వాంఛతో హి భిషక్తమః || 50 || 427

మఘవన్ యాత భద్రం వో దధ్యంచమృషిసత్తమం |
విద్యావ్రతతపఃసారం గాత్రం యాచత మా చిరం || 51 || 428

స వా అధిగతో దధ్యజ్జశ్విభ్యాం బ్రహ్మ నిష్కలం ।
యద్వా అశ్వశిరో నామ తయోరమరతాం వ్యధాత్ ॥ 52 ॥ 429

దధ్యజ్ఞాధర్వణస్త్యష్టే వర్మాభేద్యం మదాత్మకం ।
విశ్వరూపాయ యత్ ప్రాదాత్ త్వష్టా యత్ త్వమధాస్తతః ॥ 53 ॥ 430

యుష్మభ్యం యాచితోఽశ్విభ్యాం ధర్మజ్ఞోఽంగాని దాస్యతి ।
తతస్తైరాయుధశ్రేష్ఠో విశ్వకర్మవినిర్మితః ।
యేన వృత్రశిరో హర్తా మత్తేజ ఉపబృంహితః ॥ 54 ॥ 431

తస్మిన్ వినిహతే యూయం తేజోఽస్త్రాయుధసంపదః ।
భూయః ప్రాప్స్యథ భద్రం వో న హింసంతి చ మత్పరాన్ ॥ 55 ॥ 432

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే నవమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ షష్ఠస్కంధే దశమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇంద్రమేవం సమాదిశ్య భగవాన్ విశ్వభావనః ।
పశ్యతామనిమేషాణాం తత్రైవాంతర్దధే హరిః ॥ 1 ॥

433

తథాభియాచితో దేవైర్బషిరాథర్వణో మహాన్ ।
మోదమాన ఉవాచేదం ప్రహసన్నివ భారత ॥ 2 ॥

434

అపి వృందారకా యూయం న జానీథ శరీరిణాం ।
సంస్థాయాం యస్త్యభిద్రోహో దుఃసహశ్చేతనాపహః ॥ 3 ॥

435

జిజీవిషాణాం జీవానామాత్మా ప్రేష్ట ఇహేప్సితః ।
క ఉత్సహేత తం దాతుం భిక్షమాణాయ విష్ణవే ॥ 4 ॥

436

దేవా ఊచుః

కిం ను తద్ దుస్త్వజం బ్రహ్మాన్ పుంసాం భూతానుకంపినాం ।
భవద్విధానాం మహతాం పుణ్యశ్లోకేడ్యకర్మణాం ॥ 5 ॥

437

నను స్వార్థపరో లోకో న వేద పరసంకటం ।
యది వేద న యాచేత నేతి నాహ యదీశ్వరః ॥ 6 ॥

438

ఋషిరువాచ

ధర్మం వః శ్రోతుకామేన యూయం మే ప్రత్యుదాహృతాః |
ఏష వః ప్రియమాత్మానం త్యజంతం సంత్యజామ్యహం || 7 ||

439

యోఽధ్రువేణాత్మనా నాథా న ధర్మం న యశః పుమాన్ |
ఈహేత భూతదయయా స శోచ్యః స్థావరైరపి || 8 ||

440

ఏతావానవ్యయో ధర్మః పుణ్యశ్లోకైరుపాసితః |
యో భూతశోకహర్షాభ్యామాత్మా శోచతి హృష్యతి || 9 ||

441

అహో దైన్యమహో కష్టం పారక్యైః క్షణభంగురైః |
యన్నోపకుర్యాదస్వార్థైర్మర్త్యః స్వజ్ఞాతివిగ్రహైః || 10 ||

442

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం కృతవ్యవసితో దధ్యజ్ఞాధర్వణస్తనుం |
పరే భగవతి బ్రహ్మణ్యాత్మానం సన్నయంజహౌ || 11 ||

443

యతాక్షాసుమనోబుద్ధిస్తత్త్వదృగ్ ధ్వస్తబంధనః |
ఆస్థితః పరమం యోగం న దేహం బుబుధే గతం || 12 ||

444

అథేంద్రో వజ్రముద్యమ్య నిర్మితం విశ్వకర్మణా |
మునేః శుక్తిభిరుత్సిక్తో భగవత్తేజసాన్వితః || 13 ||

445

వృతో దేవగణైః సర్వైర్గజేంద్రోపర్యశోభత |
స్తూయమానో మునిగణైస్తైలోక్యం హర్షయన్నివ || 14 ||

446

వృత్రమభ్యద్రవచ్ఛత్రుమసురానీకయాధపైః |
పర్యస్తమోజసా రాజన్ క్రుద్ధో రుద్ర ఇవాంతకం || 15 ||

447

తతః సురాణామసురై రణః పరమదారుణః |
త్రేతాముఖే నర్మదాయామభవత్ ప్రథమే యుగే || 16 ||

448

- రుద్రైర్వసుభిరాదిత్యైరశ్వభ్యాం పితృవహ్నిభిః |
మరుద్భిర్భుభిః సాధ్యైర్విశ్వేదేవైర్మరుత్పతిం || 17 || 449
- దృష్ట్వా వజ్రధరం శక్తం రోచమానం స్వయా శ్రియా |
నామృష్యన్నసురా రాజన్ మృధే వృత్రపురఃసరాః || 18 || 450
- నముచిః శంబరోఽనర్వా ద్విమూర్ధా ఋషభోఽంబరః |
హయగ్రీవః శంకుశిరా విప్రచిత్తిరయోముఖః || 19 || 451
- పులోమా వృషపర్వా చ ప్రహేతిర్హేతిరుత్కలః |
దైతేయా దానవా యక్షా రక్షాంసీ చ సహస్రశః || 20 || 452
- సుమాలిమాలిప్రముఖాః కార్తస్వరపరిచ్ఛదాః |
ప్రతిషిధ్యేంద్రసేనాగ్రం మృత్యోరపి దురాసదం || 21 || 453
- అభ్యర్థయన్నసంభ్రాంతాః సింహనాదేన దుర్మదాః |
గదాభిః పరిఘైర్బాణైః ప్రాసముద్గరతోమరైః || 22 || 454
- శూలైః పరశ్వుధైః ఖడ్గైః శతఘ్నిభిర్భుశుండిభిః |
సర్వతోఽవాకిరన్ శస్త్రైరస్త్రైశ్చ విబుధర్షభాన్ || 23 || 455
- న తేఽదృశ్యంత సంఛన్నాః శరజాలైః సమంతతః |
పుంఖానుపుంఖపతితైర్జ్యోతీంషీవ నభోఘనైః || 24 || 456
- న తే శస్త్రాస్త్రవర్షౌఘా హ్యసేదుః సురసైనికాన్ |
ఛిన్నాః సిద్ధపథే దేవైర్లఘుహస్తైః సహస్రథా || 25 || 457
- అథ క్షీణాస్త్రశస్త్రౌఘా గిరిశృంగద్రుమోపలైః |
అభ్యవర్షన్ సురబలం చిచ్ఛిదుస్తాంశ్చ పూర్వవత్ || 26 || 458

తానక్షతాన్ స్వస్తిమతో నిశామ్య
 శస్త్రాస్త్రపూగైరథ వృత్రనాథాః ।
 ద్రుమైర్ద్వపద్భిర్వివిధాద్రిశ్యంగై -
 రవిక్షతాంస్తత్రసురింద్రస్థైనికాన్ ॥ 27 ॥

459

సర్వే ప్రయాసా అభవన్ విమోఘాః
 కృతాః కృతా దేవగణేషు దైత్యైః ।
 కృష్ణానుకూలేషు యథా మహత్సు
 క్షుద్భైః ప్రయుక్తా రుశతీ రూక్షవాచః ॥ 28 ॥

460

తే స్వప్రయాసం వితథం నిరీక్ష్య
 హరావభక్తా హతయుద్ధదర్పాః ।
 పలాయనాయాజిముఖే విస్సృజ్య
 పతిం మనస్తే దధురాత్తసారాః ॥ 29 ॥

461

వృత్రోఽసురాంస్తాననుగాన్ మనస్వీ
 ప్రథావతః ప్రేక్ష్య బభాష ఏతత్ ।
 పలాయితం ప్రేక్ష్య బలం చ భగ్నం
 భయేన తీవ్రేణ విహస్య వీరః ॥ 30 ॥

462

కాలోపపన్నాం రుచిరాం మనస్వినాం
 ఉవాచ వాచం పురుషప్రవీరః ।
 హే విప్రచిత్తే నముచే పులోమన్
 మయానర్వంఛంబర మే శృణుధ్వం ॥ 31 ॥

463

జాతస్య మృత్యుర్భవ ఏష సర్వతః
 ప్రతిక్రియా యస్య న చేహ క్షప్తా ।
 లోకో యశశ్చాథ తతో యది హ్యముం
 కో నామ మృత్యుం న వృణీత యుక్తం ॥ 32 ॥

464

ద్వౌ సమ్మతావిహ మృత్యా దురాపౌ
 యద్ బ్రహ్మసంధారణయా జితాసుః |
 కలేవరం యోగరతో విజహ్యద్
 యదగ్రణీర్వీరశయేఽనివృత్తః || 33 ||

465

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 షష్ఠస్కంధే ఇంద్రవృత్రాసురయుద్ధవర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

త ఏవం శంసతో ధర్మం వచః పత్యురచేతసః ।

నైవాగృహ్ణాన్ భయత్రస్తాః పలాయనపరా నృప ॥ 1 ॥

466

విశీర్యమాణాం పృతనామాసురీమసురర్షభః ।

కాలానుకూలైస్త్రిదశైః కాల్యమానామనాథవత్ ॥ 2 ॥

467

దృష్ట్వాతప్యత సంక్రుద్ధ ఇంద్రశత్రురమర్షితః ।

తాన్ నివార్యోజసా రాజన్ నిర్భర్త్యైదమువాచ హ ॥ 3 ॥

468

కిం వ ఉచ్చరితైర్మాతుర్ధావద్భిః పృష్ఠతో హతైః ।

న హి భీతవధః శ్లాఘ్యా న స్వర్గ్యః శూరమానినాం ॥ 4 ॥

469

యది వః ప్రథనే శ్రద్ధా సారం వా క్షుల్లకా హృది ।

అగ్రే తిష్ఠత మాత్రం మే న చేద్ గ్రామ్యసుఖే స్పృహ ॥ 5 ॥

470

ఏవం సురగణాన్ క్రుద్ధో భీషయన్ వపుషా రిపూన్ ।

వ్యనదత్ సుమహాప్రాణో యేన లోకా విచేతసః ॥ 6 ॥

471

తేన దేవగణాః సర్వే వృత్రవిస్ఫోటనేన వై ।

నిపేతుర్మూర్చ్ఛితా భూమౌ యధైవాశనినా హతాః ॥ 7 ॥

472

మమర్థ పద్భ్యాం సురసైన్యమాతురం
 నిమీలితాక్షం రణరంగదుర్మదః |
 గాం కంపయన్నద్యతశూల ఓజసా
 నాలం వనం యూథపతిర్యథోన్మదః || 8 ||

473

విలోక్య తం వజ్రధరోఽత్యమర్షితః
 స్వశత్రవేఽభిద్రవతే మహాగదాం |
 చిక్షేప తామాపతతీం సుదుఃసహం
 జగ్రాహ వామేన కరేణ లీలయా || 9 ||

474

స ఇంద్రశత్రుః కుపితో భృశం తయా
 మహేంద్రవాహం గదయోగ్రవిక్రమః |
 జఘాన కుంభస్థల ఉన్నదన్ మృధే
 తత్కర్మ సర్వే సమపూజయన్ నృప || 10 ||

475

ఐరావతో వృత్రగదాభిమృష్టో
 విఘ్నూర్ణితోఽద్రిః కులిశాహతో యథా |
 అపాసరద్ భిన్నముఖః సహేంద్రో
 ముంచన్నస్మక్ సప్తధనుర్భృశార్తః || 11 ||

476

న సన్నవాహాయ విషణ్ణచేతసే
 ప్రాయుంక్త భూయః స గదాం మహాత్మా |
 ఇంద్రోఽమృతస్యందికరాభిమర్శ -
 వీతవ్యధక్షతవాహోఽవతస్థే || 12 ||

477

స తం నృపేంద్రాహవకామ్యయా రిపుం
 వజ్రాయుధం భ్రాతృహణం విలోక్య |
 స్మరంశ్చ తత్కర్మ నృశంసమంహః
 శోకేన మోహేన హసంజగాద || 13 ||

478

వృత్ర ఉవాచ

దిష్ట్యా భవాన్ మే సమవస్థితో రిపు -
 ర్యో బ్రహ్మహా గురుహా భ్రాతృహా చ |
 దిష్ట్యాన్యణోఽద్యాహమసత్తమ త్వయా
 మచ్ఛూలనిర్భిన్నదృషద్ధదాచిరాత్ || 14 ||

479

యో నోఽగ్రజస్యాత్మవిదో ద్విజాతే -
 ర్గురోరపాపస్య చ దీక్షితస్య |
 విశ్రభ్య ఖడ్గేన శిరాంస్యవృశ్చత్
 పశోరివాకరుణః స్వర్గకామః || 15 ||

480

హ్రీశ్రీదయాకీర్తిభిరుజ్జితం త్వాం
 స్వకర్మణా పురుషాదైశ్చ గర్వ్యం |
 కృచ్ఛేణ మచ్ఛూలవిభిన్నదేహ -
 మస్పృష్టవహ్నిం సమదంతి గృధ్రాః || 16 ||

481

అన్యేఽను యే త్వేహ నృశంసమజ్ఞా
 యే హ్యుద్యతాస్తాః ప్రహరంతి మహ్యం |
 తైర్భూతనాథాన్ సగణాన్ నిశాత -
 త్రిశూలనిర్భిన్నగలైర్యజామి || 17 ||

482

అథో హరే మే కులిశేన వీర
 హర్తా ప్రమథ్యైవ శిరో యదీహ |
 తత్రాన్యణో భూతబలిం విధాయ
 మనస్వినాం పాదరజః ప్రపత్స్యే || 18 ||

483

సురేశ కస్మాన్న హినోషి వజ్రం
 పురః స్థితే వైరిణి మయ్యమోఘం |

మా సంశయిష్ఠా న గదేవ వజ్రః

స్యాన్నిష్ఠులం కృపణార్థేవ యాచ్ఛా || 19 ||

484

నన్వేష వజ్రస్తవ శక్ర తేజసా

హరేర్దధీచేస్తపసా చ తేజితః |

తేనైవ శత్రుం జహి విష్ణుయంత్రితో

యతో హరిర్విజయః శ్రీర్గుణాస్తతః || 20 ||

485

అహం సమాధాయ మనో యథాఽఽహ

సంకర్షణస్తచ్చరణారవిందే |

త్వద్వజ్రరంహోలులితగ్రామ్యపాశో

గతిం మునేర్యామ్యపవిధ్ధలోకః || 21 ||

486

పుంసాం కిలైకాంతధియాం స్వకానాం

యాః సంపదో దివి భూమౌ రసాయాం |

న రాతి యద్ దేష్వ ఉద్వేగ ఆధి -

ర్మదః కలిర్వ్యసనం సంప్రయాసః || 22 ||

487

త్రైవర్గికాయాసవిఘాతమస్మత్ -

పతిర్విధత్తే పురుషస్య శక్ర |

తతోఽనుమేయో భగవత్ప్రసాదో

యో దుర్లభోఽకించనగోచరోఽన్యైః || 23 ||

488

అహం హరే తవ పాదైకమూల -

దాసానుదాసో భవితాస్మి భూయః |

మనః స్మరేతాసుపతేర్గుణాంస్తే

గృణీత వాక్ కర్మ కరోతు కాయః || 24 ||

489

న నాకపుష్టం న చ పారమేష్ఠ్యం
 న సార్వభౌమం న రసాధిపత్యం ।
 న యోగసిద్ధీరపునర్భవం వా
 సమంజస త్వా విరహాయ్య కాంక్షే ॥ 25 ॥

490

అజాతపక్షా ఇవ మాతరం ఖగాః
 స్తన్యం యథా వత్సతరాః క్షుధార్తాః ।
 ప్రియం ప్రియేవ వ్యుషితం విషణ్ణా
 మనోఽరవిందాక్ష దిదృక్షతే త్వాం ॥ 26 ॥

491

మమోత్తమశ్లోకజనేషు సఖ్యం
 సంసారచక్రే భ్రమతః స్వకర్మభిః ।
 త్వన్మాయయాఽఽత్మాత్మజదారగేహ -
 ష్వాసక్తచిత్తస్య న నాథ భూయాత్ ॥ 27 ॥

492

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 షష్ఠస్కంధే వృత్రస్యేంద్రోపదేశో నామ
 ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ షష్ఠస్కంధే ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

ఋషిరువాచ

ఏవం జిహసుర్నృప దేహమాజౌ
మృత్యుం వరం విజయాన్మన్యమానః ।
శూలం ప్రగృహ్యభ్యపతత్ సురేంద్రం
యథా మహాపురుషం కైటభోఽప్పు ॥ 1 ॥

493

తతో యుగాంతాగ్నికరోరజిహ్వా -
మావిధ్య శూలం తరసాసురేంద్రః ।
క్షిప్త్వా మహేంద్రాయ వినద్య వీరో
హతోఽసి పాపేతి రుషా జగాద ॥ 2 ॥

494

ఖ ఆపతత్ తద్ విచలద్ గ్రహోల్కవ -
న్నిరీక్ష్వ దుష్ప్రేక్ష్వమజాతవిక్లవః ।
వజ్రేణ వజ్రీ శతపర్వణాచ్ఛినద్
భుజం చ తస్యోరగరాజభోగం ॥ 3 ॥

495

భిన్నైకబాహుః పరిఘేణ వృత్రః
సంరబ్ధ ఆసాద్య గృహీతవజ్రం ।
హనౌ తతాడేంద్రమథామరేభం
వజ్రం చ హస్తాన్వృపతన్మఘానః ॥ 4 ॥

496

వృత్రస్య కర్మాతిమహద్భుతం తత్
 సురాసురాశ్చారణసిద్ధసంఘాః |
 అపూజయంస్తత్ పురుహూతసంకటం
 నిరీక్ష్య హా హేతి విచుక్తుశుర్భృశం || 5 ||

497

ఇంద్రో న వజ్రం జగృహే విలజ్జిత -
 శ్చ్యుతం స్వహస్తాదరిసన్నిధౌ పునః |
 తమాహ వృత్రో హర ఆత్తవజ్రో
 జహి స్వశత్రుం న విషాదకాలః || 6 ||

498

యుయుత్సతాం కుత్రచిదాతతాయినాం
 జయః సదైకత్ర న వై పరాత్మనాం |
 వినైకముత్పత్తిలయస్థితీశ్వరం
 సర్వజ్ఞమాద్యం పురుషం సనాతనం || 7 ||

499

లోకాః సపాలా యస్యేమే శ్వసంతి వివశా వశే |
 ద్విజా ఇవ శిచా బద్ధాః స కాల ఇహ కారణం || 8 ||

500

ఓజః సహో బలం ప్రాణమమృతం మృత్యుమేవ చ |
 తమజ్ఞాయ జనో హేతుమాత్మానం మన్యతే జడం || 9 ||

501

యథా దారుమయీ నారీ యథా యంత్రమయో మృగః |
 ఏవం భూతాని మఘవన్నీశతంత్రాణి విద్ధి భోః || 10 ||

502

పురుషః ప్రకృతిర్వ్యక్తమాత్మా భూతేంద్రియాశయాః |
 శక్నువంత్యస్య సర్గాదౌ న వినా యదనుగ్రహత్ || 11 ||

503

అవిద్వానేవమాత్మానం మన్యతేఽనీశమీశ్వరం |
 భూతైః సృజతి భూతాని గ్రసతే తాని తైః స్వయం || 12 ||

504

ఆయుః శ్రీః కీర్తిరైశ్వర్యమాశిషః పురుషస్య యాః |
భవంత్యేవ హి తత్కాలే యథానిచ్ఛోర్విపర్యయాః || 13 || 505

తస్మాదకీర్తియశసోర్జయాపజయయోరపి |
సమః స్యాత్ సుఖదుఃఖాభ్యాం మృత్యుజీవితయోస్తథా || 14 || 506

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి ప్రకృతేర్నాత్మనో గుణాః |
తత్ర సాక్షిణమాత్మానం యో వేద న స బధ్యతే || 15 || 507

పశ్య మాం నిర్జితం శక్త వృక్ణాయుధభుజం మృధే |
ఘటమానం యథాశక్తి తవ ప్రాణజిహీర్షయా || 16 || 508

ప్రాణగ్లహోఽయం సమర ఇష్వక్తో వాహనాసనః |
అత్ర న జ్ఞాయతేఽముష్య జయోఽముష్య పరాజయః || 17 || 509

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇంద్రో వృత్రవచః శ్రుత్వా గతాలీకమపూజయత్ |
గృహీతవజ్రః ప్రహసంస్తమాహ గతవిస్మయః || 18 || 510

ఇంద్ర ఉవాచ
అహో దానవ సిద్ధోఽసి యస్య తే మతిరీదృశీ |
భక్తః సర్వాత్మనాఽఽత్మానం సుహృదం జగదీశ్వరం || 19 || 511

భవానతార్హిన్మాయాం వై వైష్ణవీం జనమోహినీం |
యద్ విహాయాసురం భావం మహాపురుషతాం గతః || 20 || 512

ఖల్విదం మహదాశ్చర్యం యద్రజఃప్రకృతేస్తవ |
వాసుదేవే భగవతి సత్త్వాత్మని దృఢా మతిః || 21 || 513

యస్య భక్తిర్భగవతి హరౌ నిఃశ్రేయసేశ్వరే |
విక్రీడతోఽమృతాంభోధౌ కిం క్షుద్ధైః ఖాతకోదకైః || 22 || 514

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇతి బ్రువాణావన్యోన్యం ధర్మజిజ్ఞాసయా నృప |
యుయుధాతే మహావీర్యావింద్రవృత్రౌ యుధాంపతీ || 23 || 515

ఆవిధ్య పరిఘం వృత్రః కార్షాణ్ణసమరిందమః |
ఇంద్రాయ ప్రాహిణోద్ ఘోరం వామహస్తేన మారిష || 24 || 516

స తు వృత్రస్య పరిఘం కరం చ కరభోపమం |
చిచ్ఛేద యుగపద్ దేవో వజ్రేణ శతపర్వణా || 25 || 517

దోర్భ్యాముత్కృత్తమూలాభ్యాం బభౌ రక్తస్తవోఽసురః |
ఛిన్నపక్షో యథా గోత్రః ఖాద్ భ్రష్టో వజ్రేణా హతః || 26 || 518

కృత్వాధరాం హనుం భూమౌ దైత్యో దివ్యుత్తరాం హనుం |
నభోగంభీరవక్త్రేణ లేలిహోల్బణజిహ్వయా || 27 || 519

దంష్ట్రాభిః కాలకల్పాభిర్గసన్నివ జగత్త్రయం |
అతిమాత్రమహాకాయ ఆక్షిపంస్తరసా గిరీన్ || 28 || 520

గిరిరాట్ పాదచారీవ పద్భ్యాం నిర్జరయన్ మహీం |
జగ్రాస స సమాసాద్య వజ్రేణం సహవాహనం || 29 || 521

మహాప్రాణో మహావీర్యో మహాసర్ప ఇవ ద్విపం |
వృత్రగ్రస్తం తమాలక్ష్య సప్రజాపతయః సురాః |
హ కష్టమితి నిర్విణ్ణాశ్చక్రుశుః సమహర్షయః || 30 || 522

నిగీర్ణోఽప్యసురేంద్రేణ న మమారోదరం గతః |
మహాపురుషసన్నద్ధో యోగమాయాబలేన చ || 31 || 523

భిత్త్వా వజ్రేణ తత్కుక్షిం నిష్క్రమ్య బలభిద్ విభుః |
ఉచ్చకర్త శిరః శత్రోర్గిరిశృంగమివౌజసా || 32 || 524

వజ్రస్తు తత్కంధరమాశువేగః
 కృంతన్ సమంతాత్ పరివర్తమానః |
 న్యపాతయత్ తావదహర్గణేన
 యో జ్యోతిషామయనే వార్తహత్యే || 33 ||

525

తదా చ ఖే దుందుభయో వినేదు -
 ర్గంధర్వసిద్ధాః సమహర్షిసంఘాః |
 వార్తఘ్నలింగైస్తమభిష్టువానా
 మంత్రైర్ముదా కుసుమైరభ్యవర్షన్ || 34 ||

526

వృత్రస్య దేహాన్నిష్క్యాంతమాత్మజ్యోతిరరిందమ |
 పశ్యతాం సర్వలోకానామలోకం సమపద్యత || 35 ||

527

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 షష్ఠస్కంధే వృత్రవధో నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

వృత్రే హతే త్రయో లోకా వినా శక్తేణ భూరిద ।

సపాలా హ్యభవన్ సద్యో విజ్వరా నిర్వృతేంద్రియాః ॥ 1 ॥

528

దేవర్షిపితృభూతాని దైత్యా దేవానుగాః స్వయం ।

ప్రతిజగ్ముః స్వధిష్ఠ్యాని బ్రహ్మశేంద్రాదయస్తతః ॥ 2 ॥

529

రాజోవాచ

ఇంద్రస్యానిర్వృతేర్హేతుం శోతుమిచ్ఛామి భో మునే ।

యేనాసన్ సుఖినో దేవా హరేర్దుఃఖం కుతోఽభవత్ ॥ 3 ॥

530

శ్రీశుక ఉవాచ

వృత్రవిక్రమసంవిగ్నాః సర్వే దేవాః సహర్షిభిః ।

తద్వధాయార్థయన్నింద్రం నైచ్ఛద్ భీతో బృహద్వధాత్ ॥ 4 ॥

531

ఇంద్ర ఉవాచ

స్త్రీభూజలద్రుమైరేనో విశ్వరూపవధోద్భవం ।

విభక్తమనుగృహ్ణాద్భిర్వృత్రహత్యాం క్వ మార్జ్యహం ॥ 5 ॥

532

శ్రీశుక ఉవాచ

ఋషయస్తదుపాకర్ణ్య మహేంద్రమిదమబ్రువన్ |
యాజయిష్యామ భద్రం తే హయమేధేన మా స్మ భైః || 6 ||

533

హయమేధేన పురుషం పరమాత్మానమీశ్వరం |
ఇష్ట్యా నారాయణం దేవం మోక్ష్యసేఽపి జగద్వధాత్ || 7 ||

534

బ్రహ్మహా పితృహా గోఘ్నా మాతృహాఽఽచార్యహాఘవాన్ |
శ్వాదః పుల్కసకో వాపి శుద్ధ్యేరన్ యస్య కీర్తనాత్ || 8 ||

535

తమశ్వమేధేన మహామఖేన
శ్రద్ధాన్వితోఽస్మాభిరనుష్ఠితేన |
హత్వాపి సబ్రహ్మ చరాచరం త్వం
న లిప్యసే కిం ఖలనిగ్రహేణ || 9 ||

536

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం సంచోదితో విప్రైర్మరుత్వానహనద్రిపుం |
బ్రహ్మహత్యా హతే తస్మిన్నాససాద వృషాకపిం || 10 ||

537

తయేంద్రః స్మాసహత్ తాపం నిర్వృతిర్నాముమావిశత్ |
హ్రీమంతం వాచ్యతాం ప్రాప్తం సుఖయంత్యపి నో గుణాః || 11 ||

538

తాం దదర్శానుధావంతీం చాండాలీమివ రూపిణీం |
జరయా వేపమానాంగీం యక్షగ్రస్తామసృక్పటాం || 12 ||

539

వికీర్య పలితాన్ కేశాంస్తిష్ఠ తిష్ఠేతి భాషిణీం |
మీనగంధ్యసుగంధేన కుర్వతీం మార్గదూషణం || 13 ||

540

నభో గతో దిశః సర్వాః సహస్రాక్షో విశాంపతే |
ప్రాగుదీచీం దిశం తూర్ణం ప్రవిష్టో నృప మానసం || 14 ||

541

స ఆవసత్పుష్కరనాలతంతూ -

నలబ్ధభోగో యదిహగ్నిదూతః |

వర్షాణి సాహస్రమలక్ష్మితోఽంతః

స చింతయన్ బ్రహ్మవధాద్ విమోక్షం || 15 ||

542

తావత్త్రిణాకం నహుషః శశాస

విద్యాతపోయోగబలానుభావః |

స సంపదైశ్వర్యమదాంధబుద్ధి -

రీతస్తిరశ్చాం గతిమింద్రపత్న్యా || 16 ||

543

తతో గతో బ్రహ్మగిరోపహరాత

ఋతంభరధ్యాననివారితాఘః |

పాపస్తు దిగ్దేవతయా హతౌజా -

స్తం నాభ్యభూదవితం విష్ణుపత్న్యా || 17 ||

544

తం చ బ్రహ్మర్షయోఽభ్యేత్య హయమేధేన భారత |

యథావద్దీక్షయాంచక్రుః పురుషారాధనేన హ || 18 ||

545

అథేజ్యమానే పురుషే సర్వదేవమయాత్మని |

అశ్వమేధే మహేంద్రేణ వితతే బ్రహ్మవాదిభిః || 19 ||

546

స వై త్వాష్ట్రవధో భూయానపి పాపచయో నృప |

నీతస్తేనైవ శూన్యాయ నీహార ఇవ భానునా || 20 ||

547

స వాజిమేధేన యథోదితేన

వితాయమానేన మరీచిమిశ్రైః |

ఇష్టాధియజ్ఞం పురుషం పురాణ -

మింద్రో మహానాస విధూతపాపః || 21 ||

548

ఇదం మహాఖ్యానమశేషపాష్మనాం
 ప్రక్షాలనం తీర్థపదానుకీర్తనం ।
 భక్త్యుచ్చయం భక్తజనానువర్ణనం
 మహేంద్రమోక్షం విజయం మరుత్వతః ॥ 22 ॥

549

పఠేయురాఖ్యానమిదం సదా బుధాః
 శృణ్వంత్యథో పర్వణి పర్వణీంద్రియం ।
 ధన్యం యశస్యం నిఖిలాఘమోచనం
 రిపుంజయం స్వస్త్వయనం తథాఽఽయుషం ॥ 23 ॥

550

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
 షష్ఠస్కంధే ఇంద్రవిజయో త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥

పరీక్షిదువాచ

రజస్తమఃస్వభావస్య బ్రహ్మన్ వృత్రస్య పాపమనః |
నారాయణే భగవతి కథమాసీద్ దృఢా మతిః || 1 ||

551

దేవానాం శుద్ధసత్త్వానామృషీణాం చామలాత్మనాం |
భక్తిర్ముకుందచరణే న ప్రాయేణోపజాయతే || 2 ||

552

రజోభిః సమసంఖ్యాతాః పార్థివైరిహ జంతవః |
తేషాం యే కేచనేహంతే శ్రేయో వై మనుజాదయః || 3 ||

553

ప్రాయో ముముక్షవస్తేషాం కేచనైవ ద్విజోత్తమ |
ముముక్షూణాం సహస్రేషు కశ్చిన్ముచ్యేత సిద్ధ్యతి || 4 ||

554

ముక్తానామపి సిద్ధానాం నారాయణపరాయణః |
సుదుర్లభః ప్రశాంతాత్మా కోటిష్వపి మహామునే || 5 ||

555

వృత్రస్తు స కథం పాపః సర్వలోకోపతాపనః |
ఇత్థం దృఢమతిః కృష్ణ ఆసీత్ సంగ్రామ ఉల్బణే || 6 ||

556

అత్ర నః సంశయో భూయాంచ్రోతుం కౌతూహలం ప్రభో |
యః పౌరుషేణ సమరే సహస్రాక్షమతోషయత్ || 7 ||

557

సూత ఉవాచ

పరీక్షితోఽథ సంప్రశ్నం భగవాన్ బాదరాయణిః |
నిశమ్య శ్రద్ధధానస్య ప్రతినంద్య వచోఽబ్రవీత్ || 8 ||

558

శ్రీశుక ఉవాచ

శృణుష్వావహితో రాజన్నితిహాసమిమం యథా |
శ్రుతం ద్వైపాయనముఖాన్నారదాద్ధేవలాదపి || 9 ||

559

ఆసీద్రాజా సార్వభౌమః శూరసేనేషు వై నృప |
చిత్రకేతురితి ఖ్యాతో యస్యాసీత్ కామధుజ్మహీ || 10 ||

560

తస్య భార్యాసహస్రాణాం సహస్రాణి దశాభవన్ |
సాంతానికశ్చాపి నృపో న లేభే తాసు సంతతిం || 11 ||

561

రూపౌదార్యవయోజన్మవిద్వైశ్వర్యశ్రియాదిభిః |
సంపన్నస్య గుణైః సర్వైశ్చింతా వంధ్యాపతేరభూత్ || 12 ||

562

న తస్య సంపదః సర్వా మహిష్యో వామలోచనాః |
సార్వభౌమస్య భూశ్చేయమభవన్ ప్రీతిహేతవః || 13 ||

563

తస్యైకదా తు భవనమంగిరా భగవాన్మషిః |
లోకాననుచరన్నేతానుపాగచ్ఛద్యదృచ్ఛయా || 14 ||

564

తం పూజయిత్వా విధివత్ ప్రత్యుత్థానార్హణాదిభిః |
కృతాతిథ్యముపాసీదత్ సుఖాసీనం సమాహితః || 15 ||

565

మహర్షిస్తముపాసీనం ప్రశయావనతం క్షితౌ |
ప్రతిపూజ్య మహారాజ సమాభాష్యేదమబ్రవీత్ || 16 ||

566

అంగిరా ఉవాచ

అపి తేనామయం స్వస్తి ప్రకృతీనాం తథాఽఽత్మనః |
యథా ప్రకృతిభిర్గుప్తః పుమాన్ రాజాపి సప్తభిః || 17 ||

567

ఆత్మానం ప్రకృతిష్వద్ధా నిధాయ శ్రేయ ఆప్నుయాత్ |
రాజ్ఞా తథా ప్రకృతయో నరదేవాహితాధయః || 18 ||

568

అపి దారాః ప్రజామాత్యా భృత్యాః శ్రేణ్యోఽథ మంత్రిణః |
పౌరా జానపదా భూపా ఆత్మజా వశవర్తినః || 19 ||

569

యస్యాత్మానువశశ్చేత్ స్యాత్ సర్వే తద్వశగా ఇమే |
లోకాః సపాలా యచ్ఛంతి సర్వే బలిమతంద్రితాః || 20 ||

570

ఆత్మనః ప్రీయతే నాత్మా పరతః స్వత ఏవ వా |
లక్షయేఽలబ్ధకామం త్వాం చింతయా శబలం ముఖం || 21 ||

571

ఏవం వికల్పితో రాజన్ విదుషా మునినాపి సః |
ప్రశ్రయావనతోఽభ్యాహ ప్రజాకామస్తతో మునిం || 22 ||

572

చిత్రకేతురువాచ

భగవన్ కిం న విదితం తపోజ్ఞానసమాధిభిః |
యోగినాం ధ్వస్తపాపానాం బహిరంతః శరీరిషు || 23 ||

573

తథాపి పృచ్ఛతో బ్రూయాం బ్రహ్మన్నాత్మని చింతితం |
భవతో విదుషశ్చాపి చోదితస్తద్దనుజ్ఞయా || 24 ||

574

లోకపాలైరపి ప్రార్థ్యాః సామ్రాజ్యైశ్వర్యసంపదః |
న నందయంత్యప్రజం మాం క్షుత్తృట్యామమివాపరే || 25 ||

575

తతః పాహి మహాభాగ పూర్వైః సహ గతం తమః |
యథా తరేమ దుస్తారం ప్రజయా తద్ విధేహి నః || 26 ||

576

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యర్థితః స భగవాన్ కృపాలుర్బహ్మణః సుతః |
శ్రపయిత్వా చరుం త్వాప్తం త్వష్టారమయజద్ విభుః || 27 || 577

జ్యేష్ఠా శ్రేష్ఠా చ యా రాజ్ఞో మహిషీణాం చ భారత |
నామ్నా కృతద్యుతిస్తస్యై యజ్ఞోచ్ఛిష్టమదాద్ ద్విజః || 28 || 578

అథాహ నృపతిం రాజన్ భవితైకస్తవాత్మజః |
హర్షశోకప్రదస్తుభ్యమితి బ్రహ్మసుతో యయౌ || 29 || 579

సాపి తత్ప్రాశనాదేవ చిత్రకేతోరధారయత్ |
గర్భం కృతద్యుతిర్దేవీ కృత్తికాగ్నేరివాత్మజం || 30 || 580

తస్యా అనుదినం గర్భః శుక్లపక్ష ఇవోడుపః |
వవృధే శూరసేనేశతేజసా శనకైర్ఘృప || 31 || 581

అథ కాల ఉపావృత్తే కుమారః సమజాయత |
జనయన్ శూరసేనానాం శృణ్వతాం పరమాం ముదం || 32 || 582

హృష్టో రాజా కుమారస్య స్నాతః శుచిరలంకృతః |
వాచయిత్వాఽఽశిషో విప్రైః కారయామాస జాతకం || 33 || 583

తేభ్యో హిరణ్యం రజతం వాసాంస్యాభరణాని చ |
గ్రామాన్ హయాన్ గజాన్ ప్రాదాద్ ధేనూనామర్బుదాని షట్ || 34 || 584

వవర్ష కామమన్యేషాం పర్జన్య ఇవ దేహినాం |
ధన్యం యశస్యమాయుష్యం కుమారస్య మహామనాః || 35 || 585

కృచ్ఛృలభ్యేఽథ రాజర్షేస్తనయేఽనుదినం పితుః |
యథా నిఃస్వస్య కృచ్ఛాప్తే ధనే స్నేహోఽన్వవర్ధత || 36 || 586

- మాతుస్త్వతితరాం పుత్రే స్నేహో మోహసముద్భవః |
కృతద్యుతేః సపత్నీనాం ప్రజాకామజ్వరోఽభవత్ || 37 || 587
- చిత్రకేతోరతిప్రీతిర్యథా దారే ప్రజావతి |
న తథాన్యేషు సంజజ్ఞే బాలం లాలయతోఽన్వహం || 38 || 588
- తాః పర్యతప్యన్నాత్మానం గర్హయంత్యోఽభ్యసూయయా |
ఆనపత్యేన దుఃఖేన రాజ్ఞోఽనాదరేణ చ || 39 || 589
- ధిగప్రజాం స్థియం పాపాం పత్యుశ్చాగృహసమ్మతాం |
సుప్రజాభిః సపత్నీభిర్దాసీమివ తిరస్కృతాం || 40 || 590
- దాసీనాం కో ను సంతాపః స్వామినః పరిచర్యయా |
అభీక్షం లబ్ధమానానాం దాస్యా దాసీవ దుర్భగాః || 41 || 591
- ఏవం సందహ్యమానానాం సపత్న్యాః పుత్రసంపదా |
రాజ్ఞోఽసమ్మతవృత్తీనాం విద్వేషో బలవానభూత్ || 42 || 592
- విద్వేషనష్టమతయః స్థియో దారుణచేతసః |
గరం దదుః కుమారాయ దుర్మర్షా నృపతిం ప్రతి || 43 || 593
- కృతద్యుతిరజానంతీ సపత్నీనామఘం మహత్ |
సుప్త ఏవేతి సంచింత్య నిరీక్ష్య వ్యచరద్ గృహే || 44 || 594
- శయానం సుచిరం బాలముపధార్య మనీషిణీ |
పుత్రమానయ మే భద్రే ఇతి ధాత్రీమచోదయత్ || 45 || 595
- సా శయానముపవ్రజ్య దృష్ట్వా చోత్తారలోచనం |
ప్రాణేంద్రియాత్మభిస్త్వక్తం హతాస్మీత్యపతద్ భువి || 46 || 596

తస్యాస్తదాఽఽకర్ణ్య భృశాతురం స్వరం
 ఘ్నుంత్యాః కరాభ్యాముర ఉచ్చక్తైరపి |
 ప్రవిశ్య రాజ్ఞీ త్వరయాఽఽత్మజాంతికం
 దదర్శ బాలం సహసా మృతం సుతం || 47 ||

597

పపాత భూమౌ పరివృద్ధయా శుచా
 ముమోహ విభ్రష్టశిరోరుహంబరా || 48 ||

598

తతో నృపాంతఃపురవర్తినో జనా
 నరాశ్చ నార్యశ్చ నిశమ్య రోదనం |
 ఆగత్య తుల్యవ్యసనాః సుదుఃఖితా -
 స్తాశ్చ వ్యలీకం రురుదుః కృతాగసః || 49 ||

599

శ్రుత్వా మృతం పుత్రమలక్ష్మితాంతకం
 వినష్టదృష్టిః ప్రపతన్ స్థలన్ పథి |
 స్నేహానుబంధైథితయా శుచా భృశం
 విమూర్చ్ఛితోఽనుప్రకృతిర్ద్విజైర్వృతః || 50 ||

600

పపాత బాలస్య స పాదమూలే
 మృతస్య విస్త్రస్తశిరోరుహంబరః |
 దీర్ఘం శ్వసన్ బాష్పకలోపరోధతో
 నిరుద్ధకంతో న శశాక భాషితుం || 51 ||

601

పతిం నిరీక్ష్కోరుశుచార్పితం తదా
 మృతం చ బాలం సుతమేకసంతతిం |
 జనస్య రాజ్ఞీ ప్రకృతేశ్చ హృద్రుజం
 సతీ దధానా విలలాప చిత్తధా || 52 ||

602

స్తనద్వయం కుంకుమగంధమండితం
 నిషించతీ సాంజనబాష్పబిందుభిః |
 వికీర్య కేశాన్ విగలత్సృజః సుతం
 శుశోచ చిత్రం కురరీవ సుస్వరం || 53 ||

603

అహో విధాతస్త్వమతీవ బాలిశో
 యస్త్యాత్మసృష్ట్యప్రతిరూపమీహసే |
 పరేఽనుజీవత్యపరస్య యా మృతి -
 ర్విపర్యయశ్చేత్త్వమసి ధ్రువః పరః || 54 ||

604

న హి క్రమశ్చేదిహ మృత్యుజన్మనోః
 శరీరిణామస్తు తదాఽఽత్మకర్మభిః |
 యః స్నేహపాశో నిజసర్గవృద్ధయే
 స్వయం కృతస్తే తమిమం వివృశ్చసి || 55 ||

605

త్వం తాత నార్హసి చ మాం కృపణామనాథాం
 త్యక్తుం విచక్ష్య పితరం తవ శోకతప్తం |
 అంజస్తరేమ భవతాప్రజదుస్తరం యద్ -
 ధ్వాంతం న యాహ్యకరుణేన యమేన దూరం || 56 ||

606

ఉత్తిష్ఠ తాత త ఇమే శిశవో వయస్యా -
 స్త్వామాహ్వయంతి నృపనందన సంవిహర్తుం |
 సుప్తశ్చిరం హ్యశనయా చ భవాన్ పరీతో
 భుంక్ష్య స్తనం పిబ శుచో హర నః స్వకానాం || 57 ||

607

నాహం తనూజ దదృశే హతమంగలా తే
 ముగ్ధస్మితం ముదితవీక్షణమాననాబ్జం |
 కిం వా గతోఽస్యపునరన్వయమన్యలోకం
 నీతోఽఘృణేన న శృణోమి కలా గిరస్తే || 58 ||

608

శ్రీశుక ఉవాచ

విలపంత్యా మృతం పుత్రమితి చిత్తవిలాపనైః |

చిత్తకేతుర్భృశం తప్తో ముక్తకంతో రురోద హ || 59 ||

609

తయోర్విలపతోః సర్వే దంపత్యోస్తదనువ్రతాః |

రురుదుః స్మ నరా నార్యః సర్వమాసీదచేతనం || 60 ||

610

ఏవం కశ్మలమాపన్నం నష్టసంజ్ఞమనాయకం |

జ్ఞాత్వాంగిరా నామ మునిరాజగామ సనారదః || 61 ||

611

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే చిత్తకేతువిలాపో నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ ।

ఊచతుర్మృతకోపాంతే పతితం మృతకోపమం ।

శోకాభిభూతం రాజానం బోధయంతౌ సదుక్తిభిః ॥ 1 ॥

612

కోఽయం స్యాత్ తవ రాజేంద్ర భవాన్ యమనుశోచతి ।

త్వం చాస్య కతమః సృష్టౌ పురేదానీమతః పరం ॥ 2 ॥

613

యథా ప్రయాంతి సంయాంతి స్తోతోవేగేన వాలుకాః ।

సంయుజ్యంతే వియుజ్యంతే తథా కాలేన దేహినః ॥ 3 ॥

614

యథా ధానాసు వై ధానా భవంతి న భవంతి చ ।

ఏవం భూతేషు భూతాని చోదితానీశమాయయా ॥ 4 ॥

615

వయం చ త్వం చ యే చేమే తుల్యకాలాశ్చరాచరాః ।

జన్మమృత్యోర్యథా పశ్చాత్ ప్రాజ్ నైవమధునాపి భోః ॥ 5 ॥

616

భూతైర్భూతాని భూతేశః సృజత్యవతి హంత్యజః ।

ఆత్మసృష్టైరస్వతంత్రైరనపేక్షోఽపి బాలవత్ ॥ 6 ॥

617

దేహీన దేహినో రాజన్ దేహద్దేహోఽభిజాయతే ।

బీజాదేవ యథా బీజం దేహ్యార్థ ఇవ శాశ్వతః ॥ 7 ॥

618

- దేహదేహివిభాగోఽయమవివేకకృతః పురా |
జాతివ్యక్తివిభాగోఽయం యథా వస్తుని కల్పితః || 8 || 619
- శ్రీశుక ఉవాచ |
ఏవమాశ్వాసితో రాజా చిత్రకేతుర్ద్విజోక్తిభిః |
ప్రమృజ్య పాణినా వక్తమాధిష్ఠానమభాషత || 9 || 620
- రాజోవాచ |
కౌ యువాం జ్ఞానసంపన్నౌ మహిష్ఠౌ చ మహీయసాం |
అవధూతేన వేషేణ గూఢావిహ సమాగతౌ || 10 || 621
- చరంతి హ్యవనౌ కామం బ్రాహ్మణా భగవత్ప్రియాః |
మాదృశాం గ్రామ్యబుద్ధీనాం బోధాయోన్మత్తలింగినః || 11 || 622
- కుమారో నారద ఋభురంగిరా దేవలోఽసితః |
అపాంతరతమో వ్యాసో మార్కండేయోఽథ గౌతమః || 12 || 623
- వసిష్ఠో భగవాన్ రామః కపిలో బాదరాయణిః |
దుర్వాసా యాజ్ఞవల్క్యశ్చ జాతూకర్ణ్యస్తథాఽఽరుణిః || 13 || 624
- రోమశశ్చ్యవనో దత్త ఆసురిః సపతంజలిః |
ఋషిర్వేదశిరా బోధ్యో మునిః పంచశిరాస్తథా || 14 || 625
- హిరణ్యనాభః కౌసల్యః శ్రుతదేవ ఋతధ్వజః |
ఏతే పరే చ సిద్ధేశాశ్చరంతి జ్ఞానహేతవః || 15 || 626
- తస్మాద్యువాం గ్రామ్యపశోర్మమ మూఢధియః ప్రభూ |
అంధే తమసి మగ్నస్య జ్ఞానదీప ఉదీర్యతాం || 16 || 627

అంగిరా ఉవాచ |

అహం తే పుత్రకామస్య పుత్రదోఽస్మ్యంగిరా నృప |
ఏష బ్రహ్మసుతః సాక్షాన్నారదో భగవాన్మషిః || 17 ||

628

ఇత్థం త్వాం పుత్రశోకేన మగ్నం తమసి దుస్తరే |
అతదర్హమనుస్మృత్య మహాపురుషగోచరం || 18 ||

629

అనుగ్రహాయ భవతః ప్రాప్తావావామిహ ప్రభో |
బ్రహ్మణ్యో భగవద్భక్తో నావసీదితుమర్హతి || 19 ||

630

తదైవ తే పరం జ్ఞానం దదామి గృహమాగతః |
జ్ఞాత్వాన్యాభినివేశం తే పుత్రమేవ దదావహం || 20 ||

631

అధునా పుత్రిణాం తాపో భవతైవానుభూయతే |
ఏవం దారా గృహ రాయో వివిధైశ్వర్యసంపదః || 21 ||

632

శబ్దాదయశ్చ విషయాశ్చలా రాజ్యవిభూతయః |
మహీ రాజ్యం బలం కోశో భృత్యామాత్యాః సుహృజ్జనాః || 22 ||

633

సర్వేఽపి శూరసేనేమే శోకమోహభయార్తిదాః |
గంధర్వనగరప్రఖ్యాః స్వప్నమాయామనోరథాః || 23 ||

634

దృశ్యమానా వినార్థేన న దృశ్యంతే మనోభవాః |
కర్మభిర్ధ్యాయతో నానాకర్మాణి మనసోఽభవన్ || 24 ||

635

అయం హి దేహినో దేహో ద్రవ్యజ్ఞానక్రియాత్మకః |
దేహినో వివిధక్లేశసంతాపకృదుదాహృతః || 25 ||

636

తస్మాత్ స్వస్థేన మనసా విమృశ్య గతిమాత్మనః |
ద్వైతే ధ్రువార్థవిశ్రంభం త్యజోపశమమావిశ || 26 ||

637

నారద ఉవాచ ।

ఏతాం మంత్రోపనిషదం ప్రతీచ్ఛ ప్రయతో మమ ।

యాం ధారయన్ సప్తరాత్రాద్ ద్రష్టా సంకర్షణం ప్రభుం ॥ 27 ॥

638

యత్పాదమూలముపసృత్య నరేంద్ర పూర్వే

శర్వాదయో భ్రమమిమం ద్వితయం విసృజ్య ।

సద్యస్తదీయమతులానధికం మహిత్యం

ప్రాపుర్భవానపి పరం న చిరాదుపైతి ॥ 28 ॥

639

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం

షష్ఠస్కంధే చిత్రకేతుసాంత్యనం నామ పంచదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ షష్ఠస్కంధే షోడశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ దేవఋషీ రాజన్ సంపరేతం నృపాత్మజం ।
దర్శయిత్వేతి హోవాచ జ్ఞాతీనామనుశోచతాం ॥ 1 ॥

640

నారద ఉవాచ

జీవాత్మన్ పశ్య భద్రం తే మాతరం పితరం చ తే ।
సుహృదో బాంధవాస్తప్తాః శుచా త్వత్కృతయా భృశం ॥ 2 ॥

641

కలేవరం స్వమావిశ్య శేషమాయుః సుహృద్వృతః ।
భుంక్ష్వ భోగాన్ పితృప్రతానధితిష్ఠ నృపాసనం ॥ 3 ॥

642

జీవ ఉవాచ

కస్మింజన్మన్యమీ మహ్యం పితరో మాతరోఽభవన్ ।
కర్మభిర్భ్రామ్యమాణస్య దేవతిర్యఙ్మయోనిషు ॥ 4 ॥

643

బంధుజ్ఞాత్యరిమధ్యస్థమిత్రోదాసీనవిద్విషః ।
సర్వ ఏవ హి సర్వేషాం భవంతి క్రమశో మిథః ॥ 5 ॥

644

యథా వస్తూని పణ్యాని హేమాదీని తతస్తతః ।
పర్యటంతి నరేష్వేవం జీవో యోనిషు కర్తృషు ॥ 6 ॥

645

- నిత్యస్యార్థస్య సంబంధో హ్యనిత్యో దృశ్యతే నృషు |
యావద్యస్య హి సంబంధో మమత్వం తావదేవ హి || 7 || 646
- ఏవం యోనిగతో జీవః స నిత్యో నిరహంకృతః |
యావద్యత్రోపలభ్యేత తావత్స్వత్వం హి తస్య తత్ || 8 || 647
- ఏష నిత్యోఽవ్యయః సూక్ష్మ ఏష సర్వాశ్రయః స్వదృక్ |
ఆత్మమాయాగుణైర్విశ్వమాత్మానం సృజతి ప్రభుః || 9 || 648
- న హ్యస్యాతిప్రియః కశ్చిన్ నాప్రియః స్వః పరోఽపి వా |
ఏకః సర్వధియాం ద్రష్టా కర్తృణాం గుణదోషయోః || 10 || 649
- నాదత్త ఆత్మా హి గుణం న దోషం న క్రియాఫలం |
ఉదాసీనవదాసీనః పరావరదృగీశ్వరః || 11 || 650
- శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యుదీర్య గతో జీవో జ్ఞాతయస్తస్య తే తదా |
విస్మీతా ముముచుః శోకం చిత్త్వాఽఽత్మస్నేహశృంఖలాం || 12 || 651
- నిర్వృత్య జ్ఞాతయో జ్ఞాతేర్దేహం కృత్వోచితాః క్రియాః |
తత్యజర్దుష్టజం స్నేహం శోకమోహభయార్తిదం || 13 || 652
- బాలఘ్నో వ్రీడితాస్తత్ర బాలహత్యాహతప్రభాః |
బాలహత్యావ్రతం చేరుర్బాహ్మణైర్యన్నిరూపితం |
యమునాయాం మహారాజ స్మరంత్యో ద్విజభాషితం || 14 || 653
- స ఇత్థం ప్రతిబుద్ధాత్మా చిత్తకేతుర్ద్విజోక్తిభిః |
గృహంధకూపాన్నిష్క్రాంతః సరఃపంకాదివ ద్విషః || 15 || 654
- కాలింద్యాం విధివత్ స్నాత్వా కృతపుణ్యజలక్రియః |
మౌనేన సంయతప్రాణో బ్రహ్మపుత్రావవందత || 16 || 655

అథ తస్మై ప్రపన్నాయ భక్తాయ ప్రయతాత్మనే |
భగవాన్నారదః ప్రీతో విద్యామేతామువాచ హ || 17 || 656

ఓం నమస్తుభ్యం భగవతే వాసుదేవాయ ధీమహి |
ప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయ నమః సంకర్షణాయ చ || 18 || 657

నమో విజ్ఞానమాత్రాయ పరమానందమూర్తయే |
ఆత్మారామాయ శాంతాయ నివృత్తద్వైతదృష్టయే || 19 || 658

ఆత్మానందానుభూత్యైవ న్యస్తశక్త్యార్మయే నమః |
హృషీకేశాయ మహతే నమస్తే విశ్వమూర్తయే || 20 || 659

వచస్సుపరతేఽప్రాప్య య ఏకో మనసా సహ |
అనామరూపశ్చిన్మాత్రః సోఽవ్యాన్నః సదసత్పరః || 21 || 660

యస్మిన్నిదం యతశ్చేదం తిష్ఠత్యప్యేతి జాయతే |
మృణ్మయేష్వివ మృజ్జాతిస్తస్మై తే బ్రహ్మణే నమః || 22 || 661

యన్న స్పృశంతి న విదుర్మనోబుద్ధీంద్రియాసవః |
అంతర్బహిశ్చ వితతం వ్యోమవత్తన్నతోఽస్మ్యహం || 23 || 662

దేహేంద్రియప్రాణమనోధియోఽమీ
యదంశవిధాః ప్రచరంతి కర్మసు |
నైవాన్యదా లోహమివాప్రతప్తం
స్థానేషు తద్ ద్రష్టపదేశమేతి || 24 || 663

ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ మహానుభావాయ
మహావిభూతిపతయే సకలసాత్వతపరివృథ -
నికరకరకమలకుడ్మలోపలాలితచరణా -
రవిందయుగల పరమ పరమేష్ఠిన్ నమస్తే || 25 || 664

శ్రీశుక ఉవాచ

భక్తాయైతాం ప్రపన్నాయ విద్యామాదిశ్య నారదః |
యయావంగిరసా సాకం ధామ స్వామ్యంభువం ప్రభో || 26 ||

665

చిత్రకేతుస్తు విద్యాం తాం యథా నారదభాషితాం |
ధారయామాస సప్తాహమబ్ధక్షః సుసమాహితః || 27 ||

666

తతశ్చ సప్తరాత్రాంతే విద్యయా ధార్యమాణయా |
విద్యాధరాధిపత్యం స లేభేఽప్రతిహతం నృపః || 28 ||

667

తతః కతిపయాహోభిర్విద్యయేద్ధమనోగతిః |
జగామ దేవదేవస్య శేషస్య చరణాంతికం || 29 ||

668

మృణాలగౌరం శితివాససం స్ఫుర -
త్కిరీటకేయూరకటిత్రకంకణం |
ప్రసన్నవక్తారుణలోచనం వృతం
దదర్శ సిద్ధేశ్వరమండలైః ప్రభుం || 30 ||

669

తద్దర్శనధ్వస్తసమస్తకిల్బిషః
స్వచ్ఛామలాంతఃకరణోఽభ్యయాన్మునిః |
ప్రవృద్ధభక్త్యా ప్రణయాశ్రులోచనః
ప్రహృష్టరోమానమదాదిపూరుషం || 31 ||

670

స ఉత్తమశ్లోకపదాబ్జవిష్టరం
ప్రేమాశ్రులేశైరుపమేహయన్ ముహుః |
ప్రేమోపరుద్ధాఖిలవర్ణనిర్గమో
నైవాశకత్తం ప్రసమీడితుం చిరం || 32 ||

671

తతః సమాధాయ మనో మనీషయా
బభాష ఏతత్ప్రతిలబ్ధవాగసౌ |

నియమ్య సర్వేంద్రియబాహ్యవర్తనం
జగద్గురుం సాత్వతశాస్త్రవిగ్రహం || 33 ||

672

చిత్రకేతురువాచ
అజిత జితః సమమతిభిః సాధుభి -
ర్భవాన్ జితాత్మభిర్భవతా |
విజితాస్తేఽపి చ భజతామకామాత్మనాం
య ఆత్మదోఽతికరుణః || 34 ||

673

తవ విభవః ఖలు భగవన్
జగదుదయస్థితిలయాదీని |
విశ్వసృజస్తేఽంశాంశాస్తత్ర
మృషా స్పర్థంతే పృథగభిమత్యా || 35 ||

674

పరమాణుపరమమహతోష్ఠ్య -
మాద్యంతాంతరవర్తీ త్రయవిధురః |
ఆదావంతేఽపి చ సత్త్వానాం
యద్భవం తదేవాంతరాలేఽపి || 36 ||

675

క్షిత్యాదిభిరేష కిలావృతః
సప్తభిర్దశగుణోత్తరైరండకోశః |
యత్ర పతత్యణుకల్పః
సహండకోటికోటిభిస్తదనంతః || 37 ||

676

విషయతృషో నరపశవో
య ఉపాసతే విభూతీర్న పరం త్వాం |
తేషామాశిష ఈశ తదను
వినశ్యంతి యథా రాజకులం || 38 ||

677

కామధియస్త్యయి రచితా

న పరమ రోహంతి యథా కరంభబీజాని ।

జ్ఞానాత్మన్యగుణమయే

గుణగణతోఽస్య ద్వంద్వజాలాని ॥ 39 ॥

678

జితమజిత తదా భవతా

యదాఽఽహ భాగవతం ధర్మమనవద్యం ।

నిష్కించనా యే మునయ ఆత్మారామా

యముపాసతేఽపవర్గాయ ॥ 40 ॥

679

విషమమతిర్న యత్ర నృణాం

త్వమహమితి మమ తవేతి చ యదన్యత్ర ।

విషమధియా రచితో యః

స హ్యవిశుద్ధః క్షయిష్ణురధర్మబహులః ॥ 41 ॥

680

కః క్షేమో నిజపరయోః

కియానర్థః స్వపరద్రుహ ధర్మేణ ।

స్వద్రోహత్ తవ కోపః

పరసంపీడయా చ తథాధర్మః ॥ 42 ॥

681

న వ్యభిచరతి తవేక్షా యయా

హ్యభిహితో భాగవతో ధర్మః ।

స్థిరచరసత్త్వకదంబేష్వపుథగ్ధియో

యముపాసతే త్వార్యాః ॥ 43 ॥

682

న హి భగవన్నఘటితమిదం

త్వద్ధర్మనాన్మృణామఖిలపాపక్షయః ।

యన్నామ సకృచ్ఛృవణాత్పుల్కసకోఽపి

విముచ్యతే సంసారాత్ ॥ 44 ॥

683

అథ భగవన్ వయమధునా

త్వదవలోకపరిమృష్టాశయమలాః ।

సురఋషీణా యదుదితం తావకేన

కథమన్యథా భవతి ॥ 45 ॥

684

విదితమనంత సమస్తం తవ

జగదాత్మనో జనైరిహాచరితం ।

విజ్ఞాప్యం పరమగురోః కియదివ

సవితురివ ఖద్యోతైః ॥ 46 ॥

685

నమస్తుభ్యం భగవతే సకలజగ -

త్స్థితీలయోదయేశాయ ।

దురవసితాత్మగతయే

కుయోగినాం భిదా పరమహంసాయ ॥ 47 ॥

686

యం వై శ్వసంతమను విశ్వసృజః శ్వసంతి

యం చేకితానమను చిత్తయ ఉచ్చకంతి ।

భూమండలం సర్వపాయతి యస్య మూర్ధ్ని

తస్మై నమో భగవతేఽస్తు సహస్రమూర్ధ్నే ॥ 48 ॥

687

శ్రీశుక ఉవాచ

సంస్తుతో భగవానేవమనంతస్తమభాషత ।

విద్యాధరపతిం ప్రీతశ్చిత్రకేతుం కురూద్వహ ॥ 49 ॥

688

శ్రీభగవానువాచ

యన్నారదాంగిరోభ్యాం తే వ్యాహృతం మేఽనుశాసనం ।

సంసిద్ధోఽసి తయా రాజన్ విద్యయా దర్శనాచ్చ మే ॥ 50 ॥

689

- అహం వై సర్వభూతాని భూతాత్మా భూతభావనః |
శబ్దబ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ మమోభే శాశ్వతీ తనూ || 51 || 690
- లోకే వితతమాత్మానం లోకం చాత్మని సంతతం |
ఉభయం చ మయా వ్యాప్తం మయి చైవోభయం కృతం || 52 || 691
- యథా సుషుప్తః పురుషో విశ్వం పశ్యతి చాత్మని |
ఆత్మానమేకదేశస్థం మన్యతే స్వప్న ఉత్థితః || 53 || 692
- ఏవం జాగరణాదీని జీవస్థానాని చాత్మనః |
మాయామాత్రాణి విజ్ఞాయ తద్దష్టారం పరం స్మరేత్ || 54 || 693
- యేన ప్రసుప్తః పురుషః స్వాపం వేదాత్మనస్తదా |
సుఖం చ నిర్గుణం బ్రహ్మ తమాత్మానమవేహి మాం || 55 || 694
- ఉభయం స్మరతః పుంసః ప్రస్వాపప్రతిబోధయోః |
అన్వేతి వ్యతిరిచ్యేత తజ్ఞానం బ్రహ్మ తత్పరం || 56 || 695
- యదేతద్విస్మృతం పుంసో మద్భావం భిన్నమాత్మనః |
తతః సంసార ఏతస్య దేహద్దేహో మృతేర్మృతిః || 57 || 696
- లభ్యేహ మానుషీం యోనిం జ్ఞానవిజ్ఞానసంభవాం |
ఆత్మానం యో న బుద్ధ్యేత న క్వచిచ్ఛమమాప్నుయాత్ || 58 || 697
- స్మృత్వేహాయాం పరిక్లేశం తతః ఫలవిపర్యయం |
అభయం చాప్యనీహాయాం సంకల్పాద్విరమేత్కవిః || 59 || 698
- సుఖాయ దుఃఖమోక్షాయ కుర్వాతే దంపతీ క్రియాః |
తతోఽనివృత్తిరప్రాప్తిర్దుఃఖస్య చ సుఖస్య చ || 60 || 699

ఏవం విపర్యయం బుద్ధ్వా నృణాం విజ్ఞాభిమానినాం ।
ఆత్మనశ్చ గతిం సూక్ష్మాం స్థానత్రయవిలక్షణాం ॥ 61 ॥

700

దృష్టశ్రుతాభిర్మాత్రాభిర్నిర్ముక్తః స్వేన తేజసా ।
జ్ఞానవిజ్ఞానసంతుష్టో మద్భక్తః పురుషో భవేత్ ॥ 62 ॥

701

ఏతావానేవ మనుజైర్యోగనైపుణబుద్ధిభిః ।
స్వార్థః సర్వాత్మనా జ్ఞేయో యత్పరాత్మైకదర్శనం ॥ 63 ॥

702

త్వమేతచ్ఛ్రద్ధయా రాజన్నప్రమత్తో వచో మమ ।
జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నో ధారయన్నాశు సిద్ధ్యసి ॥ 64 ॥

703

శ్రీశుక ఉవాచ

ఆశ్వాస్య భగవానిత్థం చిత్తకేతుం జగద్గురుః ।
పశ్యతస్తస్య విశ్వాత్మా తతశ్చాంతర్దధే హరిః ॥ 65 ॥

704

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే చిత్తకేతోః పరమాత్మదర్శనం నామ
షోడశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

యతశ్చాంతర్హితోఽనంతస్తస్యై కృత్వా దిశే నమః ।

విద్యాధరశ్చిత్రకేతుశ్చచార గగనేచరః ॥ 1 ॥

705

స లక్షం వర్షలక్షాణామవ్యాహతబలేంద్రియః ।

స్తూయమానో మహాయోగీ మునిభిః సిద్ధచారణైః ॥ 2 ॥

706

కులాచలేంద్రద్రోణీషు నానాసంకల్పసిద్ధిషు ।

రేమే విద్యాధరస్త్రీభిర్గాపయన్ హరిమీశ్వరం ॥ 3 ॥

707

ఏకదా స విమానేన విష్ణుదత్తేన భాస్వతా ।

గిరిశం దదృశే గచ్ఛన్ పరీతం సిద్ధచారణైః ॥ 4 ॥

708

ఆలింగాంకీకృతాం దేవీం బాహునా మునిసంసది ।

ఉవాచ దేవ్యాః శృణ్వత్వా జహాసోఽస్త్రదంతికే ॥ 5 ॥

709

చిత్రకేతురువాచ

ఏష లోకగురుః సాక్షాద్ధర్మం వక్తా శరీరిణాం ।

ఆస్తే ముఖ్యః సభాయాం వై మిథునీభూయ భార్యయా ॥ 6 ॥

710

జటాధరస్త్రీవ్రతపా బ్రహ్మవాదిసభాపతిః ।

అంకీకృత్య స్త్రియం చాస్తే గతప్రీః ప్రాకృతో యథా ॥ 7 ॥

711

ప్రాయశః ప్రాకృతాశ్చాపి స్త్రియం రహసి బిభ్రతి |
అయం మహావ్రతధరో బిభర్తి సదసి స్త్రియం || 8 || 712

శ్రీశుక ఉవాచ
భగవానపి తచ్చుత్వా ప్రహస్యాగాధధీర్ఘప |
తూష్ణీం బభూవ సదసి సభ్యాశ్చ తదనువ్రతాః || 9 || 713

ఇత్యతద్వీర్యవిదుషి బ్రువాణే బహ్వశోభనం |
రుషాఽఽహ దేవీ ధృష్టాయ నిర్జితాత్మాభిమానినే || 10 || 714

పార్వత్యువాచ
అయం కిమధునా లోకే శాస్తా దండధరః ప్రభుః |
అస్మద్విధానాం దుష్టానాం నిర్లజ్జానాం చ విప్రకృత్ || 11 || 715

న వేద ధర్మం కిల పద్మయోని -
ర్న బ్రహ్మపుత్రా భృగునారదాద్యాః |
న వై కుమారః కపిలో మనుశ్చ
యే నో నిషేధంత్యతివర్తినం హరం || 12 || 716

ఏషామనుధ్యేయపదాబ్జయుగ్మం
జగద్గురుం మంగలమంగలం స్వయం |
యః క్షత్రబంధుః పరిభూయ సూరీన్
ప్రశాంతి ధృష్టస్తదయం హి దండ్యః || 13 || 717

నాయమర్హతి వైకుంఠపాదమూలోపసర్పణం |
సంభావితమతిః స్తబ్ధః సాధుభిః పర్యుపాసితం || 14 || 718

అతః పాపీయసీం యోనిమాసురీం యాహి దుర్మతే |
యథేహ భూయో మహతాం న కర్తా పుత్ర కిల్బిషం || 15 || 719

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం శప్తశ్చిత్రకేతుర్విమానాదవరుహ్య సః |

ప్రసాదయామాస సతీం మూర్ధ్నా నమ్రేణ భారత || 16 ||

720

చిత్రకేతురువాచ

ప్రతిగృహ్లామి తే శాపమాత్మనోఽంజలినాంబికే |

దేవైర్మర్త్యాయ యతోక్తం పూర్వదిష్టం హి తస్య తత్ || 17 ||

721

సంసారచక్ర ఏతస్మింజంతురజ్ఞానమోహితః |

భ్రామ్యన్ సుఖం చ దుఃఖం చ భుంక్తే సర్వత్ర సర్వదా || 18 ||

722

నైవాత్మా న పరశ్చాపి కర్తా స్యాత్ సుఖదుఃఖయోః |

కర్తారం మన్యతేఽత్రాజ్ఞ ఆత్మానం పరమేవ చ || 19 ||

723

గుణప్రవాహ ఏతస్మిన్ కః శాపః కో న్వనుగ్రహః |

కః స్వర్గో నరకః కో వా కిం సుఖం దుఃఖమేవ వా || 20 ||

724

ఏకః సృజతి భూతాని భగవానాత్మమాయయా |

ఏషాం బంధం చ మోక్షం చ సుఖం దుఃఖం చ నిష్కలః || 21 ||

725

న తస్య కశ్చిద్దయితః ప్రతీపో

న జ్ఞాతిబంధుర్న పరో న చ స్వః |

సమస్య సర్వత్ర నిరంజనస్య

సుఖే న రాగః కుత ఏవ రోషః || 22 ||

726

తథాపి తచ్ఛక్తివిసర్గ ఏషాం

సుఖాయ దుఃఖాయ హితాహితాయ |

బంధాయ మోక్షాయ చ మృత్యుజన్మనోః

శరీరిణాం సంసృతయేఽవ కల్పతే || 23 ||

727

అథ ప్రసాదయే న త్వాం శాపమోక్షాయ భామిని |
యన్మన్యసే అసాధూక్తం మమ తత్త్వమ్యతాం సతి || 24 || 728

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి ప్రసాద్య గిరిశౌ చిత్రకేతురరిందమ |
జగామ స్వవిమానేన పశ్యతోః స్మయతోస్తయోః || 25 || 729

తతస్తు భగవాన్ రుద్రో రుద్రాణీమిదమబ్రవీత్ |
దేవర్షిదైత్యసిద్ధానాం పార్షదానాం చ శృణ్వతాం || 26 || 730

శ్రీరుద్ర ఉవాచ
దృష్టవత్యసి సుశ్రోణి హరేరద్భుతకర్మణః |
మాహాత్మ్యం భృత్యభృత్యానాం నిఃస్పృహణాం మహాత్మనాం || 27 || 731

నారాయణపరాః సర్వే న కుతశ్చన బిభ్యతి |
స్వర్గాపవర్గనరకేష్వపి తుల్యార్థదర్శినః || 28 || 732

దేహినాం దేహసంయోగాద్ద్వంద్వానీశ్వరలీలయా |
సుఖం దుఃఖం మృతిర్జన్మ శాపోఽనుగ్రహ ఏవ చ || 29 || 733

అవివేకకృతః పుంసో హ్యర్థభేద ఇవాత్మని |
గుణదోషవికల్పశ్చ భిదేవ స్రజివత్కృతః || 30 || 734

వాసుదేవే భగవతి భక్తిముద్వహతాం నృణాం |
జ్ఞానవైరాగ్యవీర్యాణాం నేహ కశ్చిద్ వ్యపాశ్రయః || 31 || 735

నాహం విరించో న కుమారనారదౌ
న బ్రహ్మపుత్రా మునయః సురేశాః |
విదామ యస్యేహితమంశకాంశకా
న తత్స్వరూపం పృథగీశమానినః || 32 || 736

న హ్యస్యాస్తి ప్రియః కశ్చిన్నాప్రియః స్వః పరోఽపి వా ।
ఆత్మత్వాత్సర్వభూతానాం సర్వభూతప్రియో హరిః ॥ 33 ॥ 737

తస్య చాయం మహాభాగశ్చిత్రకేతుః ప్రియోఽనుగః ।
సర్వత్ర సమదృక్ శాంతో హ్యహం చైవాచ్యుతప్రియః ॥ 34 ॥ 738

తస్మాన్న విస్మయః కార్యః పురుషేషు మహాత్మసు ।
మహాపురుషభక్తేషు శాంతేషు సమదర్శిషు ॥ 35 ॥ 739

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇతి శ్రుత్వా భగవతః శివస్యోమాభిభాషితం ।
బభూవ శాంతధీ రాజన్ దేవీ విగతవిస్మయా ॥ 36 ॥ 740

ఇతి భాగవతో దేవ్యాః ప్రతిశస్తుమలంతమః ।
మూర్ధ్నా సంజగృహే శాపమేతావత్సాధులక్షణం ॥ 37 ॥ 741

జజ్ఞే త్వష్టర్దక్షిణాగ్నౌ దానవీం యోనిమాశ్రితః ।
వృత్ర ఇత్యభివిఖ్యాతో జ్ఞానవిజ్ఞానసంయుతః ॥ 38 ॥ 742

ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యన్మాం త్వం పరిపుచ్చసి ।
వృత్రస్యాసురజాతేశ్చ కారణం భగవన్మతేః ॥ 39 ॥ 743

ఇతిహాసమిమం పుణ్యం చిత్రకేతోర్మహాత్మనః ।
మాహాత్మ్యం విష్ణుభక్తానాం శ్రుత్వా బంధాద్విముచ్యతే ॥ 40 ॥ 744

య ఏతత్ప్రాతరుత్థాయ శ్రద్ధయా వాగ్యతః పరేత్ ।
ఇతిహాసం హరిం స్మృత్వా స యాతి పరమాం గతిం ॥ 41 ॥ 745

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే చిత్రకేతుశాపో నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

పృశ్నిస్తు పత్నీ సవితుః సావిత్రీం వ్యాహృతిం త్రయీం ।
అగ్నిహోత్రం పశుం సోమం చాతుర్మాస్యం మహామఖాన్ ॥ 1 ॥

746

సిద్ధిర్భగస్య భార్యాంగ మహిమానం విభుం ప్రభుం ।
ఆశిషం చ వరారోహం కన్యాం ప్రాసూత సువ్రతాం ॥ 2 ॥

747

ధాతుః కుహూః సినీవాలీ రాకా చానుమతిస్తథా ।
సాయం దర్శమథ ప్రాతః పూర్ణమాసమనుక్రమాత్ ॥ 3 ॥

748

అగ్నీన్ పురీష్యానాధత్త క్రియాయాం సమనంతరః ।
చర్షణీ వరుణస్యాసీద్యస్యాం జాతో భృగుః పునః ॥ 4 ॥

749

వాల్మీకిశ్చ మహాయోగీ వల్మీకాదభవత్కిల ।
అగస్త్యశ్చ వసిష్ఠశ్చ మిత్రావరుణయోర్యషీ ॥ 5 ॥

750

రేతః సిషిచతుః కుంభే ఉర్వశ్యాః సన్నిధౌ ద్రుతం ।
రేవత్యాం మిత్ర ఉత్సర్గమరిష్టం పిప్పలం వ్యధాత్ ॥ 6 ॥

751

పౌలోమ్యామింద్ర ఆధత్త త్రీన్ పుత్రానితి నః శ్రుతం ।
జయంతమృషభం తాత తృతీయం మీధుషం ప్రభుః ॥ 7 ॥

752

- ఉరుక్రమస్య దేవస్య మాయావామనరూపిణః |
కీర్తౌ పత్న్యాం బృహచ్చోకస్తస్యాసన్ సౌభగాదయః || 8 || 753
- తత్యర్మగుణవీర్యాణి కాశ్యపస్య మహాత్మనః |
పశ్చాద్వక్ష్యామహేఽదిత్యాం యథా వావతతార హ || 9 || 754
- అథ కశ్యపదాయాదాన్ దైతేయాన్ కీర్తయామి తే |
యత్ర భాగవతః శ్రీమాన్ ప్రహ్లాదో బలిరేవ చ || 10 || 755
- దితేర్ద్వావేవ దాయాదౌ దైత్యదానవవందితౌ |
హిరణ్యకశిపుర్నామ హిరణ్యాక్షశ్చ కీర్తితౌ || 11 || 756
- హిరణ్యకశిపోర్భార్యా కయాధుర్నామ దానవీ |
జంభస్య తనయా దత్తా సుషువే చతురః సుతాన్ || 12 || 757
- సంహ్లాదం ప్రాగనుహ్లాదం హ్లాదం ప్రహ్లాదమేవ చ |
తత్స్వసా సింహికా నామ రాహుం విప్రచితోఽగ్రహీత్ || 13 || 758
- శిరోఽహరద్యస్య హరిశ్చక్రేణ పిబతోఽమృతం |
సంహ్లాదస్య కృతిర్భార్యాసూత పంచజనం తతః || 14 || 759
- హ్లాదస్య ధమనిర్భార్యాసూత వాతాపిమిల్వలం |
యోఽగస్తాయ త్వతిథయే పేచే వాతాపిమిల్వలః || 15 || 760
- అనుహ్లాదస్య సూర్యాయాం బాష్కలో మహిషస్తథా |
విరోచనస్తు ప్రాహ్లాదిర్దేవ్యాస్తస్యాభవద్బలిః || 16 || 761
- బాణజ్యేష్ఠం పుత్రశతమశనాయాం తతోఽభవత్ |
తస్యానుభావం సుశ్లోక్యాః పశ్చాదేవాభిధాన్యతే || 17 || 762

- బాణ ఆరాధ్య గిరిశం లేభే తద్గణముఖ్యతాం ।
యత్పార్శ్వే భగవానాస్తే హ్యద్యాపి పురపాలకః ॥ 18 ॥ 763
- మరుతశ్చ దితేః పుత్రాశ్చత్వారింశన్నవాధికాః ।
త ఆసన్నప్రజాః సర్వే నీతా ఇంద్రేణ సాత్మతాం ॥ 19 ॥ 764
- రాజోవాచ
కథం త ఆసురం భావమపోహ్యైత్పత్తికం గురో ।
ఇంద్రేణ ప్రాపితాః సాత్మ్యం కిం తత్సాధు కృతం హి తైః ॥ 20 ॥ 765
- ఇమే శ్రద్ధధతే బ్రహ్మన్నృషయో హి మయా సహ ।
పరిజ్ఞానాయ భగవంస్తన్నో వ్యాఖ్యాతుమర్హసి ॥ 21 ॥ 766
- సూత ఉవాచ
తద్విష్ణురాతస్య స బాదరాయణి -
 ర్వచో నిశమ్యాదృతమల్పమర్థవత్ ।
సభాజయన్ సన్నిభృతేన చేతసా
 జగాద సత్రాయణ సర్వదర్శనః ॥ 22 ॥ 767
- శ్రీశుక ఉవాచ
హతపుత్రా దితిః శక్రపార్శ్వగ్రాహేణ విష్ణునా ।
మన్యునా శోకదీప్తేన జ్వలంతీ పర్యచింతయత్ ॥ 23 ॥ 768
- కదా ను భ్రాతృహంతారమింద్రియారామముల్బణం ।
అక్లిన్నహృదయం పాపం ఘాతయిత్వా శయే సుఖం ॥ 24 ॥ 769
- కృమివిడ్భస్మసంజ్ఞాఽఽసీద్యస్యేశాభిహితస్య చ ।
భూతద్రుక్ తత్కృతే స్వార్థం కిం వేద నిరయో యతః ॥ 25 ॥ 770

- ఆశాసానస్య తస్యేదం ధ్రువమున్నద్ధచేతసః |
మదశోషక ఇంద్రస్య భూయాద్యేన సుతో హి మే || 26 || 771
- ఇతి భావేన సా భర్తురాచచారాసకృత్ప్రియం |
శుశ్రూషయానురాగేణ ప్రశ్రయేణ దమేన చ || 27 || 772
- భక్త్యా పరమయా రాజన్ మనోజ్ఞైర్వల్లభాషితైః |
మనో జగ్రాహ భావజ్ఞా సుస్మితాపాంగవీక్షణైః || 28 || 773
- ఏవం స్త్రియా జడీభూతో విద్వానపి విదగ్ధయా |
బాధమిత్యాహ వివశో న తచ్చిత్తం హి యోషితి || 29 || 774
- విలోక్యైకాంతభూతాని భూతాన్యాదౌ ప్రజాపతిః |
స్త్రియం చక్రే స్వదేహార్థం యయా పుంసాం మతిర్వృతా || 30 || 775
- ఏవం శుశ్రూషితస్తాత భగవాన్ కశ్యపః స్త్రియా |
ప్రహస్య పరమప్రీతో దితిమాహాభినంద్య చ || 31 || 776
- కశ్యప ఉవాచ
వరం వరయ వామోరు ప్రీతస్తేఽహమనిందితే |
స్త్రియా భర్తరి సుప్రీతే కః కామ ఇహ చాగమః || 32 || 777
- పతిరేవ హి నారీణాం దైవతం పరమం స్మృతం |
మానసః సర్వభూతానాం వాసుదేవః శ్రియః పతిః || 33 || 778
- స ఏవ దేవతాలింగైర్నామరూపవికల్పితైః |
ఇజ్యతే భగవాన్ పుంభిః స్త్రీభిశ్చ పతిరూపధృక్ || 34 || 779
- తస్మాత్పతివ్రతా నార్యః శ్రేయస్కామాః సుమధ్యమే |
యజంతేఽనన్యభావేన పతిమాత్మానమీశ్వరం || 35 || 780

సోఽహం త్వయార్చితో భద్రే ఈదృగ్భావేన భక్తితః |
తత్తే సంపాదయే కామమసతీనాం సుదుర్లభం || 36 ||

781

దితిరువాచ

వరదో యది మే బ్రహ్మన్ పుత్రమింద్రహాణం వృణే |
అమృత్యుం మృతపుత్రాహం యేన మే ఘాతితౌ సుతౌ || 37 ||

782

నిశమ్య తద్వచో విప్రో విమనాః పర్యతప్యత |
అహో అధర్మః సుమహానద్య మే సముపస్థితః || 38 ||

783

అహో అద్యేంద్రియారామో యోషిన్మయ్యేహ మాయయా |
గృహీతచేతాః కృపణః పతిష్యే నరకే ధ్రువం || 39 ||

784

కోఽతిక్రమోఽనువర్తంత్యాః స్వభావమిహ యోషితః |
ధిజ్ మాం బతాబుధం స్వార్థే యదహం త్వజితేంద్రియః || 40 ||

785

శరత్పద్మోత్సవం వక్త్రం వచశ్చ శ్రవణామృతం |
హృదయం క్షురధారాభం స్త్రీణాం కో వేద చేష్ఠితం || 41 ||

786

న హి కశ్చిత్ప్రియః స్త్రీణామంజసా స్వాశిషాత్మనాం |
పతిం పుత్రం భ్రాతరం వా ఘ్నంత్యర్థే ఘాతయంతి చ || 42 ||

787

ప్రతిశ్రుతం దదామీతి వచస్తన్న మృషా భవేత్ |
వధం నార్హతి చేంద్రోఽపి తత్రేదముపకల్పతే || 43 ||

788

ఇతి సంచింత్య భగవాన్ మారీచః కురునందన |
ఉవాచ కించిత్కుపిత ఆత్మానం చ విగర్హయన్ || 44 ||

789

కశ్యప ఉవాచ

పుత్రస్తే భవితా భద్రే ఇంద్రహా దేవబాంధవః |
సంవత్సరం వ్రతమిదం యద్యంజో ధారయిష్యసి || 45 ||

790

దితిరువాచ

ధారయిష్యే వ్రతం బ్రహ్మన్ బ్రూహి కార్యాణి యాని మే ।
యాని చేహ నిషిద్ధాని న వ్రతం ఘ్నంతి యాని తు ॥ 46 ॥

791

కశ్యప ఉవాచ

న హింస్యాద్భూతజాతాని న శపేన్నానృతం వదేత్ ।
నచ్ఛింద్యాన్నఖరోమాణి న స్పృశేద్యదమంగలం ॥ 47 ॥

792

నాప్సు స్నాయాన్న కుప్యేత న సంభాషేత దుర్జనైః ।
న వసీతాధౌతవాసః స్రజం చ విధృతాం క్వచిత్ ॥ 48 ॥

793

నోచ్ఛిష్టం చండికాన్నం చ సామిషం వృషలాహృతం ।
భుంజీతోదక్యయా దృష్టం పిబేదంజలినా త్వపః ॥ 49 ॥

794

నోచ్ఛిష్టాస్పృష్టసలిలా సంధ్యాయాం ముక్తమూర్ధజా ।
అనర్చితాసంయతవాజ్నాసంవీతా బహిశ్చరేత్ ॥ 50 ॥

795

నాధౌతపాదాప్రయతా నార్థపానో ఉదక్కిరాః ।
శయీత నాపరాజ్ఞాన్యైర్న నగ్నా న చ సంధ్యయోః ॥ 51 ॥

796

ధౌతవాసా శుచిర్నిత్యం సర్వమంగలసంయుతా ।
పూజయేత్ప్రాతరాశాత్ప్రాగ్గోవిప్రాఞ్శ్చయమచ్యుతం ॥ 52 ॥

797

స్త్రీయో వీరవతీశ్చార్చేత్సగ్గంధబలిమండనైః ।
పతిం చార్ఘ్యేపతిష్ఠేత ధ్యాయేత్కోష్ఠగతం చ తం ॥ 53 ॥

798

సాంవత్సరం పుంసవనం వ్రతమేతదవిప్లుతం ।
ధారయిష్యసి చేత్తుభ్యం శక్రహా భవితా సుతః ॥ 54 ॥

799

బాధమిత్యభిప్రేత్యాధ దితీ రాజన్ మహామనాః ।
కశ్యపం గర్భమాధత్త వ్రతం చాంజో దధార సా ॥ 55 ॥

800

- మాతృష్వసురభిప్రాయమింద్ర ఆజ్ఞాయ మానద ।
శుశ్రూషణేనాశ్రమస్థాం దితిం పర్యచరత్కవిః ॥ 56 ॥ 801
- నిత్యం వనాత్సుమనసః ఫలమూలసమిత్కుశాన్ ।
పత్రాంకురమృదోఽపశ్చ కాలే కాల ఉపాహరత్ ॥ 57 ॥ 802
- ఏవం తస్యా వ్రతస్థాయా వ్రతచ్ఛిద్రం హరిర్ప్పప ।
ప్రేప్సుః పర్యచరజ్జహో మృగహేవ మృగాకృతిః ॥ 58 ॥ 803
- నాధ్యగచ్ఛద్వ్రతచ్ఛిద్రం తత్పరోఽథ మహీపతే ।
చింతాం తీవ్రాం గతః శక్రః కేన మే స్యాచ్ఛివం త్వహ ॥ 59 ॥ 804
- ఏకదా సా తు సంధ్యాయాముచ్ఛిష్టా వ్రతకర్కితా ।
అస్పృష్టవార్యధౌతాంఘ్రిః సుష్వాప విధిమోహితా ॥ 60 ॥ 805
- లబ్ధ్వా తదంతరం శక్రో నిద్రాపహృతచేతసః ।
దితేః ప్రవిష్ట ఉదరం యోగేశో యోగమాయయా ॥ 61 ॥ 806
- చకర్త సప్తధా గర్భం వజ్రేణ కనకప్రభం ।
రుదంతం సప్తధైక్షైకం మా రోదీరితి తాన్ పునః ॥ 62 ॥ 807
- తే తమూచుః పాట్యమానాస్తే సర్వే ప్రాంజలయో నృప ।
నో జిఘాంససి కిమింద్ర భ్రాతరో మరుతస్తవ ॥ 63 ॥ 808
- మా భైష్ట భ్రాతరో మహ్యం యూయమిత్యాహ కౌశికః ।
అనన్యభావాన్ పార్షదానాత్మనో మరుతాం గణాన్ ॥ 64 ॥ 809
- న మమార దితేర్గర్భః శ్రీనివాసానుకంపయా ।
బహుధా కులిశక్షుణ్ణో ద్రౌణ్యస్త్రేణ యథా భవాన్ ॥ 65 ॥ 810

- సకృదిష్ట్యాఽఽదిపురుషం పురుషో యాతి సామ్యతాం ।
సంవత్సరం కించిదూనం దిత్యా యద్ధరిరర్చితః ॥ 66 ॥ 811
- సజారింద్రేణ పంచాశద్దేవాస్తే మరుతోఽభవన్ ।
వ్యపోహ్య మాతృదోషం తే హరిణా సోమపాః కృతాః ॥ 67 ॥ 812
- దితిరుత్థాయ దదృశే కుమారాననలప్రభాన్ ।
ఇంద్రేణ సహితాన్ దేవీ పర్యతుష్యదనిందితా ॥ 68 ॥ 813
- అథేంద్రమాహ తాతాహమాదిత్యానాం భయావహం ।
అపత్యమిచ్ఛంత్యచరం వ్రతమేతత్సుదుష్కరం ॥ 69 ॥ 814
- ఏకః సంకల్పితః పుత్రః సప్త సప్తాభవన్ కథం ।
యది తే విదితం పుత్ర సత్యం కథయ మా మృషా ॥ 70 ॥ 815
- ఇంద్ర ఉవాచ
అంబ తేఽహం వ్యవసితముపధార్యాగతోఽంతికం ।
లభ్యాంతరోఽచ్ఛదం గర్భమర్థబుద్ధిర్న ధర్మవితీ ॥ 71 ॥ 816
- కృత్తో మే సప్తధా గర్భ ఆసన్ సప్త కుమారకాః ।
తేఽపి చైకైకశో వృక్షాః సప్తధా నాపి మమిరే ॥ 72 ॥ 817
- తతస్తత్పరమాశ్చర్యం వీక్ష్యాధ్యవసితం మయా ।
మహాపురుషపూజాయాః సిద్ధిః కాప్యనుషంగిణీ ॥ 73 ॥ 818
- ఆరాధనం భగవత ఈహమానా నిరాశిషః ।
యే తు నేచ్ఛంత్యపి పరం తే స్వార్థకుశలాః స్మృతాః ॥ 74 ॥ 819
- ఆరాధ్యాత్మప్రదం దేవం స్వాత్మానం జగదీశ్వరం ।
కో వృణోతే గుణస్పర్శం బుధః స్యాన్నరకేఽపి యత్ ॥ 75 ॥ 820

తదిదం మమ దౌర్జన్యం బాలిశస్య మహీయసి |
క్షంతుమర్హసి మాతస్త్వం దిష్ట్యా గర్భో మృతోత్థితః || 76 || 821

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇంద్రస్తయాభ్యనుజ్ఞాతః శుద్ధభావేన తుష్టయా |
మరుద్భిః సహ తాం నత్వా జగామ త్రిదివం ప్రభుః || 77 || 822

ఏవం తే సర్వమాఖ్యాతం యన్మాం త్వం పరిపృచ్ఛసి |
మంగలం మరుతాం జన్మ కిం భూయః కథయామి తే || 78 || 823

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
షష్ఠస్కంధే మరుదుత్పత్తికథనం నామ అష్టాదశోఽధ్యాయః ||

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ షష్ఠస్కంధే ఏకోనవింశోఽధ్యాయః ॥

రాజోవాచ

వ్రతం పుంసవనం బ్రహ్మన్ భవతా యదుదీరితం ।

తస్య వేదితుమిచ్ఛామి యేన విష్ణుః ప్రసీదతి ॥ 1 ॥

824

శ్రీశుక ఉవాచ

శుక్లే మార్గశిరే పక్షే యోషిద్భర్తురనుజ్ఞయా ।

ఆరభేత వ్రతమిదం సార్వకామికమాదితః ॥ 2 ॥

825

నిశమ్య మరుతాం జన్మ బ్రాహ్మణాననుమంత్ర్య చ ।

స్నాత్వా శుక్లదతీ శుక్లే వసీతాలంకృతాంబరే ।

పూజయేత్ప్రాతరాశాత్ప్రాగ్భగవంతం శ్రియా సహ ॥ 3 ॥

826

అలం తే నిరపేక్షాయ పూర్ణకామ నమోఽస్తు తే ।

మహావిభూతిపతయే నమః సకలసిద్ధయే ॥ 4 ॥

827

యథా త్వం కృపయా భూత్యా తేజసా మహినౌజసా ।

జష్ట ఈశ గుణైః సర్వైస్తతోఽసి భగవాన్ ప్రభుః ॥ 5 ॥

828

విష్ణుపత్ని మహామాయే మహాపురుషలక్షణే ।

ప్రీయేథా మే మహాభాగే లోకమాతర్నమోఽస్తు తే ॥ 6 ॥

829

ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ మహానుభావాయ
 మహావిభూతిపతయే సహ మహావిభూతిభిర్బలిముపహరాణీతి |
 అనేనాహరహర్మంత్రేణ విష్ణోరావాహనా -
 ర్వ్యపాద్యోపస్పర్శనస్నానవాస ఉపవీతవిభూషణ -
 గంధపుష్పధూపదీపోపహారాద్యుపచారాంశ్చ
 సమాహిత ఉపాహరేత్ || 7 ||

830

హవిశేషం తు జహుయాదనలే ద్వాదశాహుతీః |
 ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ మహావిభూతిపతయే
 స్వాహేతి || 8 ||

831

శ్రియం విష్ణుం చ వరదావాశిషాం ప్రభవావుభౌ |
 భక్త్యా సంపూజయేన్నీత్యం యదీచ్ఛేత్సర్వసంపదః || 9 ||

832

ప్రణమేద్దండవద్భూమౌ భక్తిప్రహ్వణ చేతసా |
 దశవారం జపేన్మంత్రం తతః స్తోత్రముదీరయేత్ || 10 ||

833

యువాం తు విశ్వస్య విభూ జగతః కారణం పరం |
 ఇయం హి ప్రకృతిః సూక్ష్మా మాయాశక్తిర్దురత్యయా || 11 ||

834

తస్యా అధీశ్వరః సాక్షాత్త్వమేవ పురుషః పరః |
 త్వం సర్వయజ్ఞ ఇజ్యేయం క్రియేయం ఫలభుగ్భవాన్ || 12 ||

835

గుణవ్యక్తిరియం దేవీ వ్యంజకో గుణభుగ్భవాన్ |
 త్వం హి సర్వశరీర్యాత్మా శ్రీః శరీరేంద్రియాశయా |
 నామరూపే భగవతే ప్రత్యయస్త్యమపాశ్రయః || 13 ||

836

యథా యువాం త్రిలోకస్య వరదౌ పరమేష్ఠినౌ |
 తథా మ ఉత్తమశ్లోక సంతు సత్యా మహాశిషః || 14 ||

837

- ఇత్యభిష్టూయ వరదం శ్రీనివాసం శ్రియా సహ |
తన్నిఃసార్యోపహరణం దత్త్వాఽఽచమనమర్చయేత్ || 15 || 838
- తతః స్తువీత స్తోత్రేణ భక్తిప్రహ్వేణ చేతసా |
యజ్ఞోచ్ఛిష్టమవప్తూయ పునరభ్యర్చయేద్ధరిం || 16 || 839
- పతిం చ పరయా భక్త్యా మహాపురుషచేతసా |
ప్రియైస్తైస్తైరుపనమేత్ ప్రేమశీలః స్వయం పతిః |
బిభృయాత్ సర్వకర్మాణి పత్న్యా ఉచ్ఛావచాని చ || 17 || 840
- కృతమేకతరేణాపి దంపత్యోరుభయోరపి |
పత్న్యాం కుర్యాదనర్థాయాం పతిరేతత్ సమాహితః || 18 || 841
- విష్ణోర్వ్రతమిదం బిభృన్న విహన్యాత్ కథంచన |
విప్రాన్ స్త్రీయో వీరవతీః స్రగ్గంధబలిమండనైః |
అర్చేదహరహర్భక్త్యా దేవం నియమమాస్థితా || 19 || 842
- ఉద్వాస్య దేవం స్వే ధామ్ని తన్నివేదితమగ్రతః |
అద్యాదాత్మవిశుద్ధ్యర్థం సర్వకామర్థయే తథా || 20 || 843
- ఏతేన పూజావిధినా మాసాన్ ద్వాదశ హాయనం |
నీత్వాఢోపరమేత్సాధ్వీ కార్తికే చరమేఽహని || 21 || 844
- శ్వోభూతేఽప ఉపస్పృశ్య కృష్ణమభ్యర్చ్య పూర్వవత్ |
పయఃశృతేన జహుయాచ్ఛరుణా సహ సర్పిషా |
పాకయజ్ఞవిధానేన ద్వాదశైవాహుతీః పతిః || 22 || 845
- ఆశిషః శిరసాఽఽదాయ ద్విజైః ప్రీతైః సమీరితాః |
ప్రణమ్య శిరసా భక్త్యా భుంజీత తదనుజ్ఞయా || 23 || 846

ఆచార్యమగ్రతః కృత్వా వాగ్యతః సహ బంధుభిః |
దద్యాత్పత్న్యై చరోః శేషం సుప్రజస్త్వం సుసౌభగం || 24 ||

847

ఏతచ్ఛ్చరిత్వా విధివద్యతం విభో -
రభీష్ణితార్థం లభతే పుమానిహ |
స్త్రీ త్వేతదాస్థాయ లభేత సౌభగం
శ్రియం ప్రజాం జీవపతిం యశో గృహం || 25 ||

848

కన్యా చ విందేత సమగ్రలక్షణం
వరం త్వవీరా హతకిల్బిషా గతిం |
మృతప్రజా జీవసుతా ధనేశ్వరీ
సుదుర్భగా సుభగా రూపమగ్ర్యం || 26 ||

849

విందేద్విరూపా విరుజా విముచ్యతే
య ఆమయావీంద్రియకల్పదేహం |
ఏతత్పరన్నభ్యుదయే చ కర్మ -
ణ్యనంతతృప్తిః పితృదేవతానాం || 27 ||

850

తుష్టాః ప్రయచ్ఛంతి సమస్తకామాన్
హోమావసానే హుతభుక్ శ్రీర్హరిశ్చ |
రాజన్ మహాన్మరుతాం జన్మ పుణ్యం
దితేర్వ్రతం చాభిహితం మహత్తే || 28 ||

851

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసిక్యామష్టాదశసాహస్ర్యాం
పారమహంస్యాం సంహితాయాం షష్ఠస్కంధే
పుంసవనవ్రతకథనం నామ ఏకోనవింశోఽధ్యాయః ||